

Gimnazija Vič, Ljubljana

Sociologija in politologija

KRIPTOVALUTE MED MLADIMI

Avtorica: Ajda Gradišar, 3.f

Mentor: dr. Matjaž Poljanšek

Ljubljana, marec 2025

Kazalo

Kazalo.....	1
Izveček.....	3
Abstract.....	4
Uvod.....	5
1. Teoretičen uvod.....	5
1.1. Kriptovalute in njihov zgodovinski razvoj	5
1.1.1. Zgodovina kriptovalut.....	5
1.1.2. Tehnologija verižnih blokov: Temelj kriptovalut.....	6
1.1.3. Države v katerih je kriptovaluta legalizirana kot plačilno sredstvo.....	7
1.2. Prednosti in slabosti kriptovalut	7
1.2.1. Prednosti kriptovalut.....	7
1.2.2. Slabosti kriptovalut.....	7
1.3. Platforme za trgovanje s kriptovalutami	8
1.4. Najpomembnejše/največje kriptovalute in njihove značilnosti	8
1.5. Decentralizirane finance (DeFi)	9
1.6. Stable coins	10
1.7. Nezamenljivi žetoni (NFT)	10
1.8. Meme coins	10
1.9. Regulacija kriptovalut	11
1.9.1. Markets in Crypto-Assets (MiCA).....	11
1.9.2. Regulacija kriptovalut izven Evrope.....	12
1.9.3. Vrste regulacij kriptovalut.....	12
1.10. Trenutno stanje na trgu kriptovalut	13
1.10.1. Dejavniki, ki vplivajo na trg kriptovalut.....	13
1.10.2. Trumpova vrnitev in njen vpliv na kriptovalutni trg.....	14
1.10.3. Trg kriptovalut v letu 2025.....	14
1.11. Prihodnost kriptovalut	14
1.12. Opredelitev mladih	14
1.13. Kriptovalute in izobraževanje	15
2. Empirični del.....	16
2.1. Hipoteze.....	16
2.2. Metodologija.....	16
2.3. Opis problema.....	16
2.4. Anketa med dijaki.....	17
2.4.1. Opis vzorca.....	17
2.4.2. Poznavanje in prepoznavanje kriptovalut.....	17
2.4.3. Dejavniki in okolje.....	18
2.4.4. Izobraževanje o kriptovalutah.....	19
2.4.5. Spremljanje trga in pridobivanje podatkov.....	20
2.4.6. Vlaganje v kriptovalute.....	20
2.4.7. Vlaganje v druge oblike.....	24
2.4.8. Vlaganje v kriptovalute v prihodnosti.....	24
2.4.9. Odnos do kriptovalut.....	24
2.5. Razprava in rezultati.....	26
Zaključek.....	31
Seznam literature.....	32
Seznam virov.....	35
Priloge.....	35

Kazalo tabel

Tabela 1: Značilnosti platform za trgovanje s kriptovalutami.....	8
Tabela 2: Opis vzorca.....	17
Tabela 3: Pogostost pogovora o kriptovalutah.....	19
Tabela 4: Trditve, ki ponazarjajo odnos dijakov do kriptovalut	26
Tabela 5: Izobraževanje o kriptovalutah	27
Tabela 6: Varnost tradicionalnega bančnega sistema v primerjavi s kriptovalutami.....	28
Tabela 7: Kriptovalute kot del finančne pismenosti posameznika	28
Tabela 8: Varnost za shranjevanje vrednosti denarja	29
Tabela 9: Znanje o kriptovalutah po gimnazijah	30

Kazalo grafov

Graf 1: Prepoznavnost kriptovalut	17
Graf 2: Prepoznavnost platform za trgovanje s kriptovalutami	18
Graf 3: Prvo srečanje s kriptovalutami	18
Graf 4: Investiranje staršev v kriptovalute.....	18
Graf 5: Želja po izobraževanju o kriptovalutah	19
Graf 6: Pogostost pogovora o kriptovalutah v šolah.....	19
Graf 7: Izobraževanje o kriptovalutah na gimnazijah	20
Graf 8: Pogostost spremljanja trga o kriptovalutah.....	20
Graf 9: Investiranje v kriptovalute	20
Graf 10: Odvrčanje od investiranja v kriptovalute	21
Graf 11: Kriptovalute v katerih imajo dijaki trenutno denar.....	21
Graf 12: Količina vložnega denarja v kriptovalute	21
Graf 13: Razlog za investiranje v kriptovalute.....	22
Graf 14: Pogostost spremljanja vrednosti svojih kriptovalut.....	22
Graf 15: Pogostost trgovanja s kriptovalutami	23
Graf 16: Vrednotenje podanih trditev s petstopenjsko lestvico	23
Graf 17: Vlaganje v druge oblike	24
Graf 18: Vlaganje v kriptovalute v prihodnosti.....	24
Graf 19: Lastništvo kriptovalut pri fantih in puncah	27
Graf 20: Investiranje v kriptovalute po letnikih	29

Seznam prilog

Priloga 1: Vprašalnik o odnosu mladih do kriptovalut.

Izveček

Eno izmed pomembnejših inovacij zadnjih dveh desetletij predstavljajo kriptovalute – digitalna sredstva, ki temeljijo na tehnologiji veriženja blokov (blockchain) in omogočajo decentralizirane finančne transakcije brez posrednikov. Njihova priljubljenost raste, saj ponujajo zaščito pred inflacijo, preglednost in možnost hitrih ter cenovno ugodnih transakcij. V zadnjih letih so postale še posebej priljubljene med mladimi, ki jih privlačijo kot naložbena priložnost, način za hiter zaslužek in alternativa tradicionalnim finančnim sistemom.

V raziskovalni nalogi smo preučili poznavanje, priljubljenost in zanimanje za kriptovalute med dijaki različnih srednjih šol. V anketi je sodelovalo 100 dijakov, od katerih je 83 % že slišalo za kriptovalute, pri čemer je bil Bitcoin najbolj prepoznavna valuta. Za kriptovalute je večina dijakov prvič slišala preko socialnih omrežij. V šoli se pri pouku o njih pogovarjajo zelo malo in menijo, da bi se morali več, saj je ravno pomankanje znanja o trgovanju prevladujoči razlog, zakaj se dijaki ne odločijo za vlaganje v kriptovalute. V preučevanem vzorcu je v kriptovalute že investiralo 9% dijakov, večinoma zaradi tega, da bi se preizkusili v investiranju vanje ali pa zato, ker se jim zdi to dobra naložba. Investicije pri teh znašajo od 100€ pa vse do več kot 1100€. Večina dijakov, ki že ima kriptovalute, pa spremlja vrednost le teh večkrat dnevno. Delež dijakov, ki so že investirali v kriptovalute in so jim bolj naklonjeni je večji pri fantih kot dekletih. Večina dijakov vidi kriptovalute kot tvegane zaradi možnosti prevar, pri čemer jih 37 % posledično skrbi izguba denarja. Prav tako dijaki menijo, da bi bile potrebne dodatne regulacije, ki bi zmanjšale verjetnost zlorab in nezakonitih dejavnosti. Posledično dijaki menijo, da je tradicionalen bančni sistem še vedno varnejši od kriptovalut.

Ključne besede: Kriptovalute, blockchain, mladi, investiranje, finančna naložba

Abstract

One of the most important innovations of the last two decades has been cryptocurrencies – digital assets based on blockchain technology that enable decentralized financial transactions without intermediaries. Their popularity is growing, as they offer inflation protection, transparency and the possibility of fast and affordable transactions. In recent years, they have become particularly popular among young people, who are attracted to them as an investment opportunity, a way to make quick money and an alternative to traditional financial systems.

In this research paper, we examined the knowledge, popularity, and interest in cryptocurrencies among students of different high schools. The survey surveyed 100 students, 83% of whom had already heard of cryptocurrencies, with Bitcoin being the most recognizable currency. Most students first heard about cryptocurrencies through social media. At school, they talk about them very little in class and believe that they should do more, because the lack of knowledge about trading is the dominant reason why students do not decide to invest in cryptocurrencies. In the sample studied, 9% of students have already invested in cryptocurrencies, mostly to try their hand at investing in them or because they think it is a good investment. Investments in these range from €100 all the way up to more than €1100. Most students who already own cryptocurrencies, however, monitor the value of them several times a day. The proportion of students who have already invested in cryptocurrencies and are more inclined to them is higher among boys than girls. The majority of students see cryptocurrencies as risky due to the potential for scams, with 37% worrying about losing money as a result. Also, students believe that additional regulations would be needed to reduce the likelihood of abuse and illegal activities. As a result, students believe that the traditional banking system is still safer than cryptocurrencies.

Keywords: Cryptocurrencies, blockchain, youth, investing, financial investment

Uvod

1. Teoretičen uvod

1.1. Kriptovalute in njihov zgodovinski razvoj

Kriptovaluta je digitalna ali virtualna valuta, ki je zavarovana s kriptografijo, zaradi česar jo je skoraj nemogoče ponarediti ali večkrat zapraviti (double-spent) (Kriptomat, n. d.). Večina kriptovalut obstaja v decentraliziranih omrežjih, ki uporabljajo kriptografske tehnike za omogočanje transakcij peer-to-peer brez potrebe po posrednikih, kot so banke (CryptoWorld.si, n. d.). Za razliko od tradicionalnih fiat valut, ki jih nadzorujejo centralne banke, se kriptovalute zanašajo na tehnologijo veriženja blokov, ki beleži vse transakcije na več računalnikih (Kriptomat, n. d.).

1.1.1. Zgodovina kriptovalut

Razvoj koncepta digitalnega denarja sega v leto 1983, ko je David Chaum predstavil eCash, zgodnji poskus anonimnega elektronskega denarja (Aaron S., 2024). Leta 1995 je Chaum razvil Digicash, sistem, ki je uporabljal šifrirane ključe za zagotavljanje varnosti transakcij. Kljub temu pa Digicash ni dosegel večjega uspeha (Investopedia, 2024). Pomemben prispevek je leta 1998 podal Nick Szabo, ki je predstavil idejo Bit Gold, decentraliziran sistem digitalnega denarja, ki je pomembno vplival na nadaljnji razvoj, čeprav ni uspel rešiti problema dvojne porabe (Crypto 101, 2023; CoinGecko, 2023).

Leta 2008 je Satoshi Nakamoto objavil »White paper« - knjigo o Bitcoinu, ki je orisala prvi popolnoma decentralizirani sistem digitalnega denarja, ki temelji na blockchain tehnologiji (Evan Jones, 2024). Januarja 2009 je bil ustvarjen Genesis Block, prvi blok Bitcoin omrežja (CoinTelegraph, 2023; Forbes, 2024), ki je pomenil simboličen začetek nasprotovanja centraliziranim finančnim sistemom in sprožil val novih idej o decentraliziranem gospodarstvu. Bitcoin v tem času ni imel skoraj nobene vrednosti, kot tudi v prvih nekaj mesecih svojega obstoja. Šest mesecev kasneje je bitcoin postal trgovalen.

Praktična vrednost Bitcoina se je prvič pokazala leta 2010, ko je dobil svojo prvo denarno vrednost. V naslednjih letih so se pojavile alternativne kriptovalute, med njimi Litecoin leta 2011, ki je ponujal hitrejše transakcije kot Bitcoin. Kljub hitri rasti trga so se pojavile tudi ovire, kot je bil propad borze Mt.Gox leta 2014, ki je močno pretresel zaupanje v kriptovalute.

Leta 2015 je Ethereum uvedel koncept pametnih pogodb in decentraliziranih aplikacij, kar je odprlo nove možnosti uporabe blockchain tehnologije. Do leta 2017 je Bitcoin dosegel vrednost \$20.000, decentralizirane finance (DeFi) in začetne ponudbe kovancev (ICO) pa so omogočile širjenje uporabe kriptovalut.

V zadnjih letih je kripto industrija kljub nihanju cen doživela pomemben razcvet. Leta 2020 in 2021 sta podjetji PayPal in Tesla izrazili podporo kriptovalutam, kar je povečalo njihovo legitimnost in vrednost. Bitcoin dosega čedalje višjo vrednost, blockchain tehnologija pa z uporabo v

obliki NFT-jev in DeFi nadaljuje svoj razvoj. Rekordno vrednost je Bitcoin dosegel 17. 12. 2024 in sicer \$108,077.

Blockchain tehnologija predstavlja ključno inovacijo z možnostjo uporabe na številnih področjih, kot so finance, upravljanje dobavnih verig in digitalne identitete. Kljub velikim spremembam vrednosti na trgu ostajata kriptovalute in blockchain osrednja gradnika digitalne prihodnosti, ki ponujata nove možnosti za decentralizacijo in transparentnost v sodobnem gospodarstvu.

1.1.2. Tehnologija verižnih blokov: Temelj kriptovalut

Blockchain, ali po slovensko tehnologija veriženja blokov, je inovativna digitalna tehnologija, ki omogoča varno in pregledno beleženje transakcij ali drugih podatkov (shranjevanje in prenos podatkov) brez potrebe po osrednjem upravljalcu (Kriptomat, n. d.; Rok Žontar, 2021). Gre za podatkovno strukturo, kjer so informacije združene v bloke, ti pa so kriptografsko zaščiteni in medsebojno povezani v linearno in kronološko verigo. Vsak blok vsebuje podatke o transakciji ali drugih vnosih, časovni žig, ki beleži, kdaj je bil blok ustvarjen, in kriptografski 'hash', ki povezuje trenutni blok s prejšnjim, s čimer zagotavlja varnost in integriteto podatkov. Tehnologija veriženja blokov je zgrajena na načelih decentralizacije, varnosti in transparentnosti (CryptoSlate, 2024).

Bloke upravlja decentralizirano omrežje uporabnikov, imenovano peer-to-peer (P2P) omrežje. To pomeni, da vsi uporabniki delujejo kot enakovredni vrstniki brez centraliziranega nadzora. Podatki v verigi so shranjeni na številnih računalnikih po vsem svetu (vozliščih), zaradi česar je blockchain odporen na manipulacijo, saj bi za spreminjanje enega bloka bilo treba spremeniti vse naslednje bloke in pridobiti soglasje vseh vozlišč. Tehnologija veriženja blokov je izjemno varna zaradi svoje decentralizirane narave in kriptografske zaščite. Sprememba podatkov zahteva soglasje večine udeležencev (t.i. 51% attack), kar je praktično nemogoče v velikih omrežjih, kot je Bitcoin (Počkar in drugi, 2012). Poleg tega je blockchain pregleden, saj lahko vsak uporabnik preveri zgodovino transakcij.

Ključne značilnosti blockchaina so:

- Struktura podatkov: Podatki se shranjujejo v nepovratne bloke, povezane v verigo.
- Decentralizacija: Brez centralnega strežnika; podatki so porazdeljeni med več vozlišč (P2P omrežje).
- Kriptografska zaščita: Bloki vsebujejo unikatne 'hash' kode za zaznavanje sprememb.
- Nepovratnost: Zapisanih podatkov ni mogoče spreminjati ali izbrisati.
- Transparentnost: Vsi podatki so vidni udeležencem omrežja.

Prve ideje o tehnologiji veriženja blokov segajo v leto 1991. Leta 2008 je Satoshi Nakamoto prvič uporabil to tehnologijo za ustvarjanje Bitcoina, prve decentralizirane digitalne valute. Prva Bitcoin transakcija je bila izvedena leta 2009, ko je Nakamoto poslal 10 Bitcoinov Hal Finneyju.

Blockchain tehnologija se lahko uporablja na številnih področjih kot so: finance, zdravstvo, dobavne verige, zaščita podatkov, digitalna identiteta.

1.1.3. Države v katerih je kriptovaluta legalizirana kot plačilno sredstvo

Kriptovalute so trenutno zakonite kot plačilno sredstvo v 119 državah in štirih britanskih čezmorskih ozemljih (CoinDesk, 2024), med njimi so tudi: Singapur, Združene države Amerike, Nizozemska... Prva država, ki je legalizirala plačevanje s kriptovaluto, je bila Salvador (IMF, 2024; World Economic Forum, 2024). Ta je avgusta 2021 je sprejela Bitcoin kot uradno plačilno sredstvo, skupaj z ameriškim dolarjem, v skladu z Zakonom o Bitcoinu.

1.2. Prednosti in slabosti kriptovalut

Kriptovalute prinašajo številne prednosti, vendar se prav tako soočajo s številnimi izzivi. Razumevanje kriptovalut je ključno za oceno njihovega potenciala in vpliva na globalno gospodarstvo ter finančni sistem.

1.2.1. Prednosti kriptovalut

- **Zaščita pred inflacijo**
Kriptovalute, kot je Bitcoin, ponujajo zaščito pred inflacijo zaradi omejenega števila kovancev (TopBrokersStaff, 2017).
- **Hitrost in ugodni stroški transakcij**
Kripto transakcije se zaključijo v nekaj minutah, medtem ko tradicionalni bančni prenosi trajajo več dni (BitDegree, 2024). Transakcijski stroški so minimalni, saj odpravljajo potrebo po posrednikih, kot je VISA (Nikita Tambe, 2024).
- **Decentralizacija**
Kriptovalute omogočajo finančno avtonomijo, saj niso pod nadzorom vladnih organizacij (Investopedia, 2024).
- **Dostopnost**
Za uporabo kriptovalut potrebujete le internetno povezavo, brez zapletenih postopkov preverjanja, kar omogoča hitro in enostavno transakcije.
- **Varnost in zaščita**
Kriptovalute so varne zaradi blockchain tehnologije in zasebnih ključev, čeprav izguba ključa pomeni izgubo sredstev.
- **Transparentnost**
Blockchain omogoča sledenje transakcijam v realnem času, kar zagotavlja preglednost in zmanjšuje korupcijo.
- **Zasebnost**
Transakcije so psevdonimne, saj vsebujejo le identifikator in naslov denarnice, kar povečuje zasebnost
- **Preprosta menjava valut**
Kriptovalute je mogoče kupovati in pretvarjati v različne valute z nizkimi stroški prek borz in denarnic.

1.2.2. Slabosti kriptovalut

- **Nepoznavanje in tehnična zapletenost**
Kompleksni algoritmi otežujejo kraje, vendar so za uporabnike in ponudnike storitev pogosto nerazumljivi.

- **Nestanovitnost**
Kriptovalute so zelo nepredvidljive, zaradi česar so tveganje za vlagatelje (B. Chad, n. d.).
- **Nepriznanost**
Kriptovalute niso sprejete povsod, saj nekatere države še niso legalizirale njihove uporabe, kar omejuje globalne transakcije.
- **Neprenosljivost plačil in finančne izgube zaradi izgube podatkov**
Plačil ni mogoče preklicati ali povrniti. Izguba podatkov o računu pomeni nepopravljivo izgubo sredstev.
- **Anonimnost in črni trg**
Anonimnost omogoča nezakonite aktivnosti, kot so transakcije na črnem trgu (CoinTelegraph, 2024).
- **Nezamenljivost s fiat valutami**
Vlade lahko omejijo pretvorbo v običajen denar, kar zmanjša povpraševanje in vrednost kriptovalut.

1.3. Platforme za trgovanje s kriptovalutami

Trgovalne platforme so spletne aplikacije ali spletne strani za izmenjavo sredstev, ki omogočajo zamenjavo digitalne valute za drugo ter nakup in prodajo finančnih instrumentov. Te platforme vlagateljem omogočajo oddajanje naročil na trgu, spremljanje svojih portfeljev ter dostop do novic in raziskav o različnih finančnih instrumentih. Za trgovanje s kriptovalutami obstaja veliko različnih trgovalnih platform, ki se med seboj razlikujejo in imajo svoje prednosti in slabosti. Najbolj priljubljene platforme za trgovanje so: Binance, Coinbase, Gemini, Kraken, Robinhood, eToro...

Tabela 1: Značilnosti platform za trgovanje s kriptovalutami

Trgovalna platforma	Trgovske provizije	Primerna za začetnike	Napredne trgovalne funkcije/grafi	Minimalni depozit
Binance	Nizke	Ne	Ja	\$15
Coinbase	Visoke	Ja	Omejena količina	\$2
Gemini	Visoke	Ja	Ja	/
Kraken	Nizke	Ne	Ja	\$10
Robinhood	Nizke	Ja	Ne	\$1
eToro	Visoke	Ja	Ja	\$10

1.4. Najpomembnejše/največje kriptovalute in njihove značilnosti

Najpomembnejše oziroma največje kriptovalute so (CoinDesk, 2024):

- **Bitcoin**

Bitcoin (BTC), ustvarjen leta 2009 s strani Satoshi Nakamota, je prva kriptovaluta, ki temelji na blockchain tehnologiji. Omogoča decentralizirano beleženje transakcij, potrjenih prek mehanizma Proof of Work (PoW). Ena ključnih značilnosti Bitcoina je omejena ponudba, saj bo ustvarjenih le 21 milijonov Bitcoinov, kar mnogi vlagatelji vidijo kot zaščito pred inflacijo. Vendar pa se Bitcoin sooča s težavami, kot so visoki stroški rudarjenja, počasne transakcije in visoke provizije. Kljub temu ostaja najbolj prepoznavna kriptovaluta z veliko podporo podjetij in vlagateljev. Cena Bitcoina je v zadnjih letih močno narasla; iz \$500 v maju 2016 na približno \$108.077 v decembru 2024, kar pomeni rast za 21.615%.

- **Ethereum**

Ethereum (ETH), ustanovljen leta 2015 z vizijo Vitalika Buterina, je decentralizirana platforma, ki omogoča razvoj pametnih pogodb in decentraliziranih aplikacij (dApps) (CryptoSlate, 2024). Ta platforma omogoča samodejno izvajanje pogodbenih dogovorov brez posrednikov, kar je omogočilo širitev decentraliziranih financ (DeFi) in nezamenljivih žetonov (NFT). Uporablja se za transakcije in izvedbo pametnih pogodb Ether. Ena ključnih prednosti Ethereuma je fleksibilnost in podpora razvijalcem, saj omogoča gradnjo različnih blockchain aplikacij. Kljub izzivom, kot sta energetska zahtevnost in skalabilnost, Ethereum ostaja vodilna platforma v kripto svetu. Cena Ethereuma je od leta 2016 do decembra 2024 zrastle z \$11 na približno \$3.433, kar pomeni rast več kot 31.000 %. Ethereum je 10. 11. 2021 dosegel rekordno vrednost in sicer \$4.878.

- **Tether**

Tether (USDT) je stabilni kovanec, katerega vrednost je vezana na ameriški dolar, kar omogoča ohranjanje stabilne vrednosti brez večjih nihanj, ki so prisotna pri drugih kripto valutah. Zaradi te stabilnosti je Tether priljubljen med trgovci in vlagatelji, ki želijo prehajati med kripto valutami in fiat valutami brez tveganja večjih finančnih izgub. Poleg tega se Tether uporablja za zagotavljanje likvidnosti na kripto borzah ter omogoča hitrejše in cenejše transakcije znotraj kripto ekosistema. Vendar pa se še vedno pojavljajo vprašanja glede transparentnosti njegovih rezerv, kar je v preteklosti povzročilo regulatorne izzive. Kljub temu ostaja Tether najpomembnejši stabilni kovanec z največjo tržno kapitalizacijo med stablecoins.

- **Solana**

Solana (SOL) je blockchain platforma, ki je bila ustanovljena leta 2020 z namenom podpore pametnim pogodbam in decentraliziranim aplikacijam (dApps). Z inovativnim mehanizmom Proof of History (PoH) in Proof of Stake (PoS) omogoča hitro obdelavo tisočih transakcij na sekundo (TPS), kar jo postavlja med najhitrejše sisteme v kripto svetu. Zaradi nizkih transakcijskih stroškov in visoke skalabilnosti je postala priljubljena izbira za razvijalce decentraliziranih aplikacij, še posebej v sektorjih, kot so DeFi, NFT in igre na blockchainu. Do konca leta 2024 je cena njenega osnovnega kovanca SOL narasla z začetnih 0,77 USD na približno 197,55 USD, kar predstavlja impresivno rast za 25.556%. Solana je postala resen tekmelec Ethereumu, saj ponuja večjo hitrost in nižje stroške transakcij.

Poleg teh največjih kripto valut pa poznamo še veliko drugih in različnih skupin/vrst kripto valut. To so npr. Stable coins, meme coins, RWA coins, AI coins itd.

1.5. Decentralizirane finance (DeFi)

Decentralizirane finance (DeFi) so finančni sistem, ki temelji na tehnologiji veriženja blokov (blockchain) in omogoča izvajanje finančnih storitev, kot so

varčevanje, posojanje, trgovanje, zavarovanje in druge finančne aktivnosti brez posrednikov, kot so banke ali finančne institucije (Investopedia, 2024). DeFi so dostopne vsakomur na svetu, ki ima internetno povezavo in pametno napravo, ne glede na njihovo lokacijo ali družbeni status. Ena izmed prednosti DeFi je, da odpravljajo potrebo po vmesnikih, kot so banke, kar zmanjša stroške in omogoča hitrejše transakcije (CryptoGuide, 2025). Decentralizirane finance pa imajo tudi slabosti. Ena izmed njih je, da ko je dogovor v DeFi aplikaciji sklenjen, ga ni mogoče preklicati, kar lahko povzroča težave, če pride do napake (Forbes, 2024).

1.6. Stable coins

Stablecoini so kriptovalute, katerih vrednost je vezana na zunanjo referenčno vrednost, kot so fiat valute (npr. ameriški dolar), surovine (zlato) ali algoritmi, kar jim zagotavlja stabilnost (Investopedia, 2024). Njihov cilj je zmanjšati volatilito običajnih kriptovalut, kot je Bitcoin, in jih narediti primerne za vsakodnevne transakcije.

Poznamo štiri vrste stabilnih kovancev:

- Fiat-zavarovani: Podprti z rezervami fiat valut, kot sta Tether (USDT) in USD Coin (USDC).
- Blagovno-zavarovani: Vezani na vrednost surovin, npr. zlata (Tether Gold).
- Kripto-zavarovani: Podprti z drugimi kriptovalutami (npr. Dai na Ethereum platformi).
- Algoritmični: Brez rezerv, stabilnost zagotavljajo s samodejnim prilagajanjem ponudbe (CryptoWorld.si, 2024).

1.7. Nezamenljivi žetoni (NFT)

NFT-ji (nezamenljivi žetoni) so digitalna sredstva, ki temeljijo na tehnologiji veriženja blokov (blockchain). Gre za unikatne digitalne zapise, ki potrjujejo lastništvo specifičnega digitalnega predmeta, kot so umetniška dela, glasba, videoposnetki, virtualni predmeti in druge vrste digitalnih vsebin (CoinDesk, 2024; Beincrypto, 2024). Za razliko od kriptovalut, kot sta Bitcoin ali Ethereum, so NFT-ji nezamenljivi, kar pomeni, da imajo edinstvene lastnosti in vrednost, ki jih ni mogoče neposredno zamenjati za druge enakovredne žetone.

Tehnologija NFT omogoča umetnikom, ustvarjalcem in lastnikom digitalnih vsebin, da jih zaščitijo z avtorsko pravico in monetizirajo prek prodaje ali licenciranja. NFT-ji so pridobili veliko priljubljenost zaradi svojih aplikacij v umetnosti, zabavi in igrah, vendar so deležni tudi kritik zaradi okoljskih učinkov in špekulativne narave trga (Investopedia, 2024).

NFT-ji predstavljajo nov način razumevanja digitalnega lastništva, hkrati pa sprožajo pomembna vprašanja o avtorski pravici, trajnosti in vrednotenju digitalnih dobrin.

1.8. Meme coins

Meme coin so vrsta kriptovalut, ki temeljijo na humorju, internetnih memih in skupnostni povezanosti. Pogosto vključujejo ikonične slike, animirane like ali pse, kot je pasma Shiba Inu, ter so zasnovani predvsem za zabavo in privabljanje vlagateljev z obljubo aktivne in povezane skupnosti.

Meme coin ni nimajo praktične uporabne vrednosti, saj jih redko uporabljamo za plačila ali druge funkcije na blockchainu. Njihova vrednost temelji predvsem na špekulacijah, promociji in občutku skupnosti (Investopedia, 2024). Čeprav so nekateri, kot Dogecoin in Shiba Inu, dosegli visoko tržno kapitalizacijo, večina meme coinov hitro izgubi vrednost ali popolnoma izgine. Poleg tega imajo običajno visok ali neomejen obseg ponudbe, kar zmanjšuje njihovo dolgoročno vzdržnost (CoinGecko, 2023). Kljub temu so meme coin zanimivi za vlagatelje zaradi potencialno visokih donosov, vendar predstavljajo visoko tvegano naložbo. Velik del teh kovancev je pogosto skoncentriran v rokah nekaj posameznikov, kar lahko povzroči manipulacijo trga ali nenadne padce vrednosti. Zaradi teh značilnosti so meme coin bolj primerni za špekulativno trgovanje in učenje osnov kriptovalut kot za resne naložbe.

Januarja 2025 je bil lansiran TRUMP Coin, ki je uradni memecoin Donalda Trumpa. Gre za kriptovaluto na Solana blockchainu, zasnovano kot izraz podpore Trumpovim idealom in vrednotam. Ob začetku je bilo na voljo 200 milijonov od skupno milijarde žetonov, preostanek pa naj bi bil distribuiran v treh letih. V prvih dneh je dosegel ogromno vrednost (več kot 14 milijard dolarjev) in globalno priljubljenost, vendar sproža kritike zaradi koncentracije večine žetonov v Trumpovi organizaciji. Ta kovanec je naredil kripti skupnosti precejšno škodo, saj se je izkazalo, da je šlo za prevaro v kateri je sodelovala peščica ljudi Trumpovega kroga, ki so dobro zaslužili in prevarali številne vlagatelje. Pri tem je šlo za klasičen koncept pump and dump (CoinTelegraph, 2025).

1.9. Regulacija kriptovalut

Regulacija kriptovalut postaja ena ključnih tem v sodobnem finančnem in tehnološkem prostoru. S hitro rastjo trga kripti sredstev in blockchain tehnologij se soočamo z izzivi, ki segajo od zaščite vlagateljev do zagotavljanja finančne stabilnosti ter preprečevanja nezakonitih dejavnosti, kot so pranje denarja in financiranje terorizma.

Regulacija kriptovalut prinaša tako prednosti kot slabosti. Med prednostmi regulacije so zaščita potrošnikov pred prevarami, povečanje legitimnosti industrije, preprečevanje finančnih zločinov, spodbujanje inovacij in stabilnost trgov. Vendar pa obstajajo tudi tveganja, kot so višji stroški za kripti podjetja zaradi usklajevanja z zakonodajo, skrb za zasebnost ter morebitne ovire za vstop na trg, kar lahko zmanjša hitrost rasti industrije.

1.9.1. Markets in Crypto-Assets (MiCA)

S 1. januarjem 2025 je v Evropski Uniji začela veljati nova regulativa MiCA (Markets in Crypto-Assets), ki predstavlja celovit pristop k regulaciji, saj je naslovil ključne izzive, kot so zaščita vlagateljev, zagotavljanje integritete trga, podpora inovacijam in zmanjševanje sistemskih tveganj (Yahoo Finance, 2025). Regulativa prinaša jasna pravila za različne vrste kripti sredstev, vključno z uporabniškimi žetoni, stabilnimi kovanci ter ponudniki storitev, kot so borze in denarnice. Ena od glavnih značilnosti MiCA je, da zahteva obvezna razkritja, kot so beli papirji in informacije o tveganjih, kar omogoča vlagateljem bolj informirane odločitve in zmanjšuje možnosti za manipulacijo na trgu.

MiCA bo prav tako ustvarila predvidljivo regulativno okolje, ki bo spodbudilo razvoj novih tehnologij in pripomoglo k privabljanju globalnih investicij. Posebna pozornost je namenjena regulaciji stabilnih kovancev, da bi se preprečila morebitna grožnja za finančno stabilnost.

Podjetja se bodo morala prilagoditi novim zahtevam in posodobiti svoje sisteme za zagotavljanje skladnosti s predpisi, izboljšati kibernetško varnost in sprejeti ukrepe proti pranju denarja.

1.9.2. Regulacija kriptovalut izven Evrope

- **ZDA:** V ZDA je bila uvedena zakonodaja, kot sta Zakona o finančni inovaciji in tehnologiji (FIT) za 21. stoletje ter Blockchain Regulatory Certainty Act, ki pomagata definirati, kdaj je kriptovaluta vrednostni papir ali blago, razširiti nadzor nad industrijo in pojasniti vloge različnih teles pri upravljanju kriptovalutnega poslovanja.
- **Azija:** Regulacije v Aziji se zelo razlikujejo:
 - Japonska je prijazna do kriptovalut, saj jih priznava kot zakonska sredstva in denar, pri čemer japonska Agencija za finančne storitve nadzira trge s kriptovalutami (CoinDesk, 2024).
 - Južna Koreja je leta 2023 sprejela Virtual Asset Users Protection Act, ki je izboljšal zaščito uporabnikov z zahtevami glede večje preglednosti in vodenja evidenc.
 - Kitajska ima najbolj stroge predpise glede kriptovalut, vključno z prepovedjo trgovanja, menjalnic in rudarjenja, kljub še vedno pomembni lastništvu in dejavnostim znotraj države.
 - Indija je leta 2020 odprla vrata kriptovalutam po tem, ko je centralna banka razveljavila svojo prepoved. Kljub temu so kriptovalute v Indiji močno obdavčene, saj je davek na kapitalni dobiček pri vseh transakcijah 30 %.
- **Kanada:** Regulacija kriptovalut v Kanadi je razmeroma odprta in jasno opredeljena. Kriptovalute so obravnavane kot blago, kar pomeni, da so transakcije z njimi obdavčene glede na dobiček ali izgubo. Borze kriptovalut in ponudniki denarnic morajo biti registrirani pri FinTRAC (Kanadski center za analizo finančnih transakcij in poročanje) ter upoštevati zakone proti pranju denarja (AML) in preverjanje strank (KYC).
- **Avstralija:** Avstralija že vrsto let sprejema kriptovalute kot zakonita sredstva, pri čemer Davčna uprava Avstralije (ATO) nadzira davke na kriptovalute. Avstralski center za poročanje in analizo transakcij (AUSTRAC) nadzoruje skladnost z zakonodajo o preprečevanju pranja denarja.

1.9.3. Vrste regulacij kriptovalut

Regulacije kriptovalut zajemajo različne področja, kot so trgovanje in izmenjava kriptovalut, obdavčitev, preprečevanje pranja denarja, zaščita potrošnikov in varnost podatkov. Države imajo različne pristope

k tem regulacijam, vendar so cilji skupni – zaščititi vlagatelje, preprečiti kriminalne dejavnosti in omogočiti pravično delovanje trga.

- Regulacija trgovanja in borz: Ta vključuje pravila za registracijo, licenciranje, preverjanje strank (KYC) in upoštevanje zakonov proti pranju denarja (AML).
- Davčne regulacije: Obdavčitev dobičkov od trgovanja s kriptovalutami, kot sta rudarjenje in staking.
- Zakonodaja proti pranju denarja (AML) in financiranju terorizma (CTF): Ta pravila zahtevajo spremljanje transakcij, preverjanje strank in poročanje o sumljivih dejavnostih.
- Zaščita potrošnikov: Zakonodaja ščiti vlagatelje pred prevarami in neetičnimi praksami, ter zagotavlja transparentnost.
- Varnost podatkov: Zahteve za zaščito osebnih podatkov in varnost kripto premoženja, vključno s skladnostjo z zakonodajo o varstvu podatkov, kot je GDPR.

1.10. Trenutno stanje na trgu kriptovalut

Trg kriptovalut se dinamično razvija in ostaja eno najhitreje rastočih področij v svetu financ in tehnologije (Beincrypto, 2024). Število projektov, uporabnikov, vlagateljev in podjetij, ki se vključujejo v to ekosfero se nenehno povečuje. Skupna tržna kapitalizacija kriptovalut je \$3,74 bilijona (26.1.2025) (CoinMarketCap, 2025), kar predstavlja 0,96-odstotni padec v zadnjih 24 urah, vendar 121,23-odstotno rast v primerjavi z letom dni nazaj. Bitcoin (BTC) ostaja prevladujoča kriptovaluta z \$2,07 bilijona tržne kapitalizacije, kar predstavlja 55,42 % trga. Tržna kapitalizacija stabilnih kovancev je \$222 milijard, kar predstavlja 5,93 % celotnega trga.

1.10.1. Dejavniki, ki vplivajo na trg kriptovalut

- Regulacija
Novice o strožjih regulacijah ali možnih prepovedih pogosto povzročijo padec cen, medtem ko lahko države, ki uvedejo ugodne zakone za kriptovalute, povečajo vlagateljevo zaupanje in posledično pripomorejo k rasti cen, saj vlagatelji čutijo večjo varnost pri naložbah v ta sredstva.
- Tehnološki napredek
Nadgradnje, kot so izboljšanja v blockchain tehnologiji, večja hitrost transakcij ali naprednejše varnostne funkcije, naredijo določeno kriptovaluto bolj privlačno, kar lahko poveča njeno vrednost. Po drugi strani pa lahko tehnične težave ali zamude pri razvoju projektov povzročijo upad vrednosti te kriptovalute.
- Težavnost rudarjenja in nagrade
Ko postane rudarjenje zahtevnejše, v obtok vstopi manj novih kovancev, kar povzroči pomanjkanje in posledično poviša ceno. Nasprotno pa lahko, če se nagrade za rudarje zmanjšajo, cena kriptovalute pade, saj to zmanjša spodbudo za rudarjenje in poveča težnjo po zmanjšanju števila novih enot na trgu.
- Konkurenca
Rast števila kriptovalut pomeni, da trg postaja vse bolj nasičen z alternativami. Ko se na trgu pojavi nova, izboljšana kriptovaluta

z več funkcionalnostmi, lahko pritegne del tržnega deleža od že uveljavljenih kovancev. Ta konkurenčna dinamika lahko vodi do upada cen starejših kriptovalut, saj vlagatelji preusmerijo svoje naložbe v novejšo in obetavnejšo projekte.

- **Ponudba in povpraševanje**

Ko povpraševanje preseže ponudbo, cene narastejo, medtem ko prekomerna ponudba brez zadostnega števila kupcev povzroči upad cen.

1.10.2. Trumpova vrnitev in njen vpliv na kriptovalutni trg

Vrnitev Donalda Trumpa v Belo hišo bi lahko povzročila pomembne spremembe na področju kriptovalut in oblikovanja regulativnih politik v ZDA. Njegova podpora bitcoinu nakazuje, da bi lahko ZDA pod njegovim vodstvom prevzele bolj aktivno in vodilno vlogo na globalnem kriptovalutnem trgu (Yahoo Finance, 2025).

Trump je v svoji kampanji poudarjal pomen bitcoina kot osrednjega elementa ameriške finančne strategije in vključitve v strateško finančno politiko države. Njegova vrnitev bi lahko pomenila začetek novega obdobja za kriptovalute v ZDA, v katerem bi država utrdila svojo vlogo vodilnega akterja na globalnem trgu digitalnih financ. Kljub obetavnim obljubam pa bo trajnostni razvoj industrije zahteval jasne in uravnotežene regulativne politike ter zmanjšanje volatilitnosti, ki je v preteklosti vplivala na trg.

1.10.3. Trg kriptovault v letu 2025

Napovedi za kripto trg v letu 2025 kažejo na nadaljevanje hitre rasti in inovacij, kljub nekaterim izzivom, ki jih prinašajo regulacije in globalni gospodarski dejavniki (Victor Olanrewaju, 2024). Ena ključnih tem, ki bodo vplivale na prihodnost trga, je uvedba nacionalnih Bitcoin rezerv.

Kripto sektor bo v letu 2025 najverjetneje nadaljeval z razvojem, saj se bo povečevalo zaupanje v decentralizirana sredstva in storitve ter naraščalo število uporabnikov in podjetij, ki bodo vključeni v ta sektor.

1.11. Prihodnost kriptovalut

Prihodnost kriptovalut je odvisna od regulacij, tehnološkega napredka in sprejetja med uporabniki. Kriptovalute, kot sta Bitcoin in Ethereum, postajajo del finančnih sistemov, saj omogočajo integracijo s transakcijami, kot so e-trgovina in bančne storitve (Tomaž Lobnik Ornik, n. d.; CryptoGuide, 2025). Decentralizirane finance (DeFi) ponujajo alternative za tradicionalne finančne storitve, medtem ko stabilni kovanci in digitalne valute centralnih bank (CBDC) obljublajo večjo stabilnost in finančno vključenost. Rastoči institucionalni interes za kriptovalute bo še naprej oblikoval trg, saj bodo velike finančne institucije, kot so BlackRock in Fidelity, še naprej omogočale integracijo kriptovalut v tradicionalne finančne tokove (COIN360, 2024). To bo verjetno pripomoglo k večjemu zaupanju vlagateljev in k stabilnosti kripto trga.

1.12. Opredelitev mladih

Mladi predstavljajo prehodno starostno obdobje med otroštvom in odraslostjo, za katero je značilno družbeno in socialno dozorevanje, ki sega preko biološkega zorenja. Obdobje mladosti vključuje podaljšano šolanje

in raziskovanje interesov ter sposobnosti, kar omogoča t. i. "izobraževalni moratorij". Mladi se soočajo z ekonomsko odvisnostjo in željo po neodvisnosti, kar pogosto vodi v konflikte med lastnimi cilji in družbenimi pričakovanji (Učbenik za sociologijo, DZS). Poleg tega je mladost čas čustvenih sprememb in oblikovanja identitete. Pogosto se za obdobje mladosti uporablja tudi pojem adolescenca. Pojem adolescenca je bolj psihološki, saj z njim označujemo psihofizične spremembe v obdobju razvoja med približno 12. in 18. letom, medtem ko je pojem mladost bolj sociološki. Pojem in opredelitev obdobja mladosti/ adolescence kot posebnega življenjskega obdobja je prvi vpeljal in v obsežni študij empirično preveril Stuart Hall leta 1904 (Ule in drugi, 1996). Sama bom v tej raziskovalni nalogi preučevala mlade, ki spadajo v obdobje klasične mladosti. Klasična mladost traja od približno 14. pa vse do 18. ali 19. leta. To obdobje mladosti zavzema predvsem mlade, ki obiskujejo srednje šole.

1.13. Kriptovalute in izobraževanje

Izobraževanje o kriptovalutah je ključnega pomena za širše sprejetje in razumevanje te tehnologije. Na voljo so različni izobraževalni viri, ki ponujajo poglobljeno znanje, kot so: samostojni spletni tečaji, delavnice in predavanja v živo, spletni seminarji in YouTube kanali. Spletne platforme omogočajo dostop do tečajev, ki pokrivajo osnovne in napredne koncepte, vključno z blockchain tehnologijo, decentraliziranimi financami (DeFi) ter varnostjo in regulacijo kriptovalut. Poleg tega spletni viri, kot so CoinDesk in CryptoCompare, ponujajo aktualne novice, raziskave in izobraževalne vsebine, ki so koristni za spremljanje nenehnih sprememb v kripto svetu.

Na slovenskih gimnazijah in srednjih šolah kriptovalute niso del obveznega učnega programa, vendar se lahko obravnavajo pri predmetih, kot so ekonomija, informatika in matematika, kjer učenci spoznajo osnovne koncepte kriptovalut. V zadnjih letih so se pojavile delavnice, projekti ter druge izobraževalne aktivnosti, ki omogočajo dodatno izobraževanje na tem področju. Izobraževanje o kriptovalutah na slovenskih fakultetah se razvija, saj so nekatere izmed njih začele vključevati to tematiko v svoje študijske programe. Fakulteta za komercialne in poslovne vede je med prvimi ponudila predmet "Blockchain tehnologija in kriptovalute" (Fakulteta za računalništvo in informatiko, 2023). Na Fakulteti za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani pa v okviru predmeta "Kriptografija in računalniška varnost" obravnavajo tudi blockchain tehnologijo in kriptovalute. Drugi visokošolski zavodi, kot je Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, vključujejo tovrstne vsebine v že obstoječe predmete, ki se ukvarjajo z digitalnimi inovacijami in poslovanjem (Ekonomska fakulteta UL, 2024).

Izobraževanje o kriptovalutah v Sloveniji, zlasti na gimnazijah, srednjih šolah in fakultetah, še ni zelo razširjeno, vendar se z rastjo zanimanja za to področje povečuje tudi vključevanje te tematike v učne načrte.

2. Empirični del

2.1. Hipoteze

- 1. Hipoteza: Večina dijakov je že vsaj slišala za kriptovalute.
- 2. Hipoteza: Več fantov kot punc ima kriptovalute.
- 3. Hipoteza: Večina dijakov se želi naučiti in izvedeti več o kriptovalutah.
- 4. Hipoteza: Večina dijakov, ki ima denar v kriptovalutah, ga ima v bitcoinu.
- 5. Hipoteza: Večina dijakov meni da je tradicionalen bančni sistem varnejši od kriptovalut.
- 6. Hipoteza: Večina dijakov se strinja s tem, da je poznavanje področja kriptovalut del finančne pismenosti posameznika.
- 7. Hipoteza: Večina dijakov se strinja s tem, da so kriptovalute bolj varne za shranjevanje vrednosti kot pa tradicionalen denar.
- 8. Hipoteza: Večina dijakov, ki je že investirala v kriptovalute hodi v 4. letnik.
- 9. Hipoteza: Med dijaki posameznih gimnazij obstajajo precejšnje razlike v poznavanju kriptovalut.

2.2. Metodologija

V empiričnem delu raziskovalne naloge, smo pridobili podatke in rezultate s pomočjo ankete, ki je vsebovala vprašalnik. Anketo smo sestavili s pomočjo Enke in večinoma vsebuje zaprti tip vprašanj. S pomočjo Enke smo kasneje tudi analizirali dobljene podatke.

2.3. Opis problema

V zadnjih letih smo priča hitremu razvoju kriptovalut in z njimi povezanih tehnologij, kar je povzročilo povečano zanimanje za to področje tudi med mladimi. Ker kriptovalute omogočajo decentralizirane finančne transakcije, potencialno visoke donose in dostopnost brez posrednikov, privabljajo vse več dijakov in študentov, ki iščejo alternativne oblike vlaganja ali zaslužka. Kljub temu pa ostaja vprašanje, koliko mladi dejansko razumejo delovanje kriptovalut, kakšni so njihovi motivi za vlaganje ali izogibanje ter kakšni dejavniki vplivajo na njihov odnos do teh digitalnih sredstev.

V naši raziskovalni nalogi smo želeli ugotoviti, v kolikšni meri mladi poznajo osnove kriptovalut. Zanimalo nas je, kako oz. če različne gimnazije, starost in družbeni krogi vplivajo na naklonjenost mladih do kriptovalut. Prav tako smo raziskali, kakšni so glavni razlogi za odločitev o vlaganju v kriptovalute. Zanimalo nas je, ali mladi v tem vidijo predvsem priložnost za hiter zaslužek, dolgoročno naložbo ali morda alternativno obliko varčevanja. Preučili smo tudi ovire, ki mlade odvrčajo od vlaganja – ali gre za pomanjkanje znanja, strah pred nestabilnostjo trga ali izgubo denarja, ali pa zgolj le pomankanje interesa. Poleg tega smo analizirali, kako mladi vidijo prihodnost kriptovalut – ali menijo, da bodo postale pomemben del finančnega sistema ali le kratkotrajen trend. Na koncu nas je zanimalo še, ali se bodo v prihodnosti dijaki raje odločili za vlaganje v kriptovalute ali druge oblike naložb, kot so delnice, obveznice ali plemenite kovine (npr. zlato).

2.4. Anketa med dijaki

2.4.1. Opis vzorca

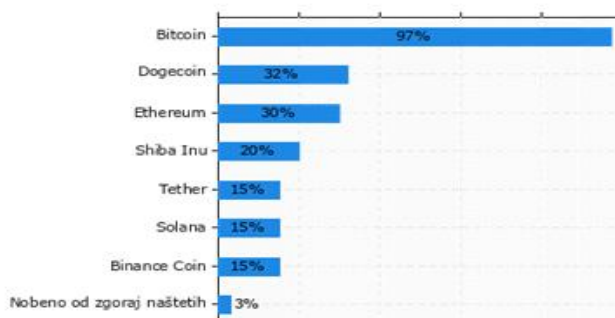
V anketi je sodelovalo 110 dijakov. Pri obdelavi podatkov smo uporabili tiste vprašalnike, ki so jih dijaki izpolnili v celoti. Vzorec tako vključuje 100 dijakov. Med njimi je bilo 65 žensk, kar predstavlja 65% vseh anketiranih; 34 moških, kar predstavlja 34% anketirancev; ter en dijak, ki se je pri vprašanju o spolu opredelil kot drugo. Največ anketiranih (45 oz. 45%) obiskuje 3. letnik gimnazije, sledijo jim dijaki 1., 4. in 2. letnika gimnazije. Največ, 30% jih obiskuje Gimnazijo Vič, 21% Gimnazijo Šiška, 17% jih je odgovorilo drugo, 14% Gimnazijo Jožeta Plečnika, 12% Gimnazijo Poljane in 6% Aškerčevo Gimnazijo. Predstavitev vzorca se nahaja v Tabeli 2.

Tabela 2: Opis vzorca

ZNAČILNOST	ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	ODSTOTEK
Spol	Ženski	65	65%
	Moški	34	34%
	Drugo	1	1%
Letnik	1.	29	29%
	2.	12	12%
	3.	45	45%
	4.	14	14%
Šola	Gimnazija Vič	30	30%
	Gimnazija Šiška	21	21%
	Gimnazija Poljane	12	12%
	Gimnazija Jožeta Plečnika	14	14%
	Aškerčevo Gimnazija	6	6%
	Drugo	17	17%

2.4.2. Poznavanje in prepoznavanje kriptovalut

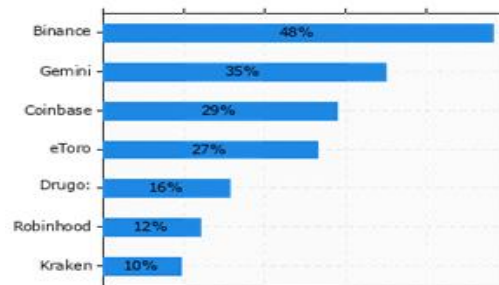
Poznavanje kriptovalut je bilo med dijaki veliko, saj je 83% anketirancev že slišalo za kriptovalute. Najbolj prepoznana kriptovaluta je Bitcoin, ki ga je prepoznalo kar 97% anketirancev. Njemu sledita Dogecoin z 32% in Ethereum z 30% prepoznavnostjo. Najmanj prepoznane kriptovalute so bile Ethereum, Tether in Solana, katere je prepoznalo le 15% dijakov. 3 dijaki niso prepoznali nobene kriptovalute (Graf 1).

Graf 1: Prepoznavnost kriptovalut

Večina anketirancev (91%) je prepoznala vsaj eno izmed naštetih platform za trgovanje s kriptovalutami. Največ izmed njih jih je prepoznalo platformo Binance in sicer 48%, sledili pa sta ji platforma Gemini z 35% in Coinbase z 29% prepoznavnostjo. Najmanj, 10% jih je

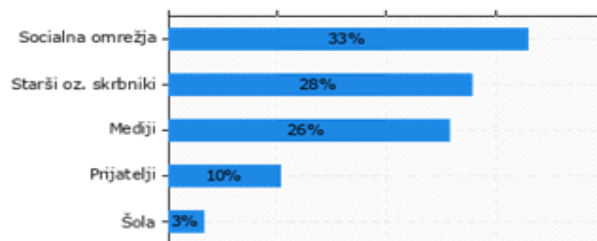
prepoznalo platformo Kraken, medtem ko jih 9 ni prepoznalo nobene. Dva dijaka sta poleg zgoraj naštetih navedla, da poznata še platformi Bybit in Plus500 (Graf 2).

Graf 2: Prepoznavnost platform za trgovanje s kriptovalutami

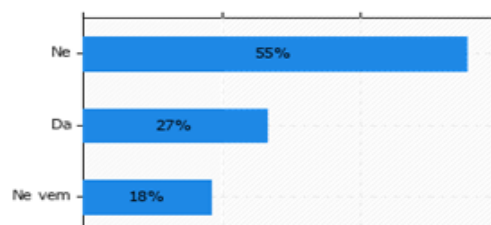
2.4.3. Dejavniki in okolje

Malo več kot ena tretjina (33%) dijakov se je prvič seznanila s kriptovalutami preko socialnih omrežij. Tem so kot prvo spoznanje s kriptovalutami sledili starši oz. skrbniki, mediji in prijatelji. Najmanj, le 3% dijakov je za kriptovalute prvič slišalo v šoli (Graf 3).

Graf 3: Prvo srečanje s kriptovalutami

Ko smo dijake vprašali, če njihovi starši oz. skrbniki investirajo v kriptovalute, jih je več kot pol (55%) odgovorilo ne, 27% da in skoraj četrtina (18%) da ne ve ali njihovi starši oz. skrbniki investirajo v kriptovalute ali ne (Graf 4).

Graf 4: Investiranje staršev v kriptovalute

Večina dijakov se nikoli ali redko pogovarja o kriptovalutah s svojimi prijatelji ali starši. Zelo pogosto se s prijatelji o kriptovalutah ne pogovarja noben dijak, medtem ko se zelo pogosto s starši o

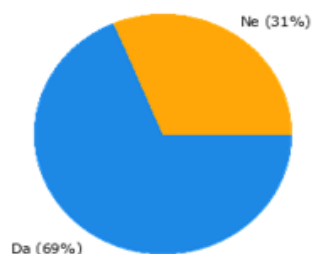
kriptovalutah pogovarja le en dijak. Rezultati odgovorov se nahajajo v Tabeli 3.

Tabela 3: Pogostost pogovora o kriptovalutah

VPRAŠANJE	ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	ODSTOTEK
Kako pogosto se o kriptovalutah pogovarjaš s prijatelji?	Zelo pogosto	0	0%
	Pogosto	1	1%
	Niti pogosto niti redko	22	22%
	Redko	24	24%
	Nikoli	51	52%
Kako pogosto se o kriptovalutah pogovarjaš s starši?	Zelo pogosto	1	1%
	Pogosto	10	10%
	Niti pogosto niti redko	10	10%
	Redko	36	36%
	Nikoli	43	43%

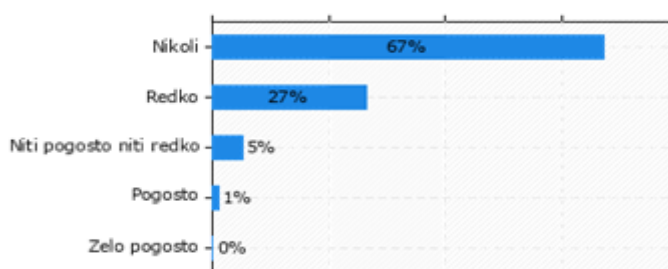
2.4.4. Izobraževanje o kriptovalutah

Približno dve tretjini (69%) dijakov, se želi naučiti več o kriptovalutah (Graf 5).

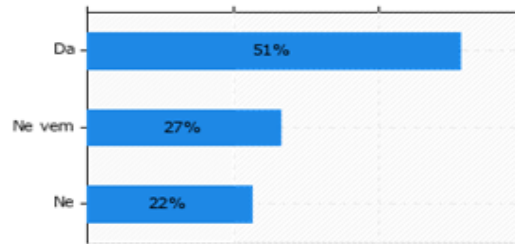
Graf 5: Želja po izobraževanju o kriptovalutah

Večina dijakov pravi, da se o kriptovalutah v šoli pogovarjajo redko ali pa nikoli. Le ena dijakinja je odgovorila da se o kriptovalutah v šoli pogovarjajo pogosto (Graf 6).

Graf 6: Pogostost pogovora o kriptovalutah v šolah

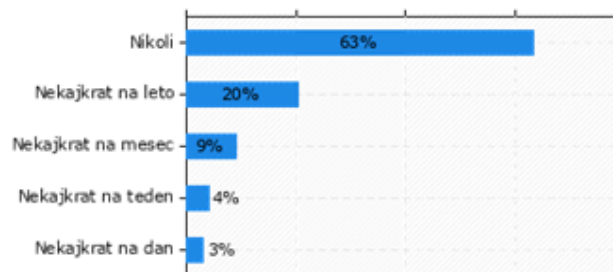
Kar polovico (51%) dijakov je mnenja, da bi se morali na gimnazijah več izobraževati o kriptovalutah. Skoraj 30% dijakov odgovora na vprašanje če mislijo, da bi se na gimnazijah morali več učiti o kriptovalutah ni izoblikovala in je odgovorila z ne vem (Graf 5).

Graf 7: Izobraževanje o kriptovalutah na gimnazijah

2.4.5. Spremljanje trga in pridobivanje podatkov

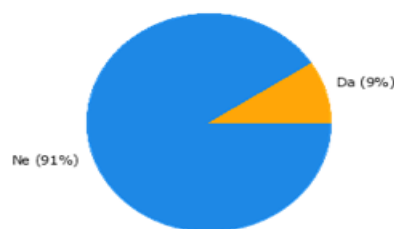
Skoraj dve tretjini (63%) dijakov nikoli ne spremlja stanja oz. vrednosti kriptovalut. 20% spremlja trg kriptovalut nekajkrat na leto, 9% nekajkrat na mesec in 4% nekajkrat na teden. Nekajkrat na dan spremljajo vrednost kriptovalut le trije dijaki (3%).

Graf 8: Pogostost spremljanja trga o kriptovalutah

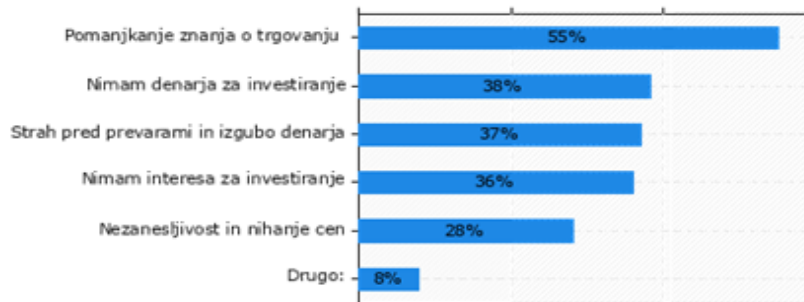
2.4.6. Vlaganje v kriptovalute

V kriptovalute je že investiralo le 9% dijakov (Graf 9).

Graf 9: Investiranje v kriptovalute

Tiste, ki še niso investirali v kriptovalute smo vprašali, kaj jih odvrča od investiranja v kriptovalute in odgovori so bili sledeči. 55% dijakov je odgovorila, da jih od vlaganja v kriptovalute odvrča pomankanje znanja o trgovanju z njimi, 31% jih je odgovorilo, da nima denarja za investiranje, 37% da jih je strah pred prevarami ali izgubo denarja, 36% jih zgolj nima interesa za investiranje, 28% dijakov skrbi nihanje in nezanesljivost cen in 8% jih je odgovorilo drugo. Med drugimi odgovori so dijaki navedli, da ne vedo kaj so kriptovalute ali pa da so za investiranje premladi (Graf 10).

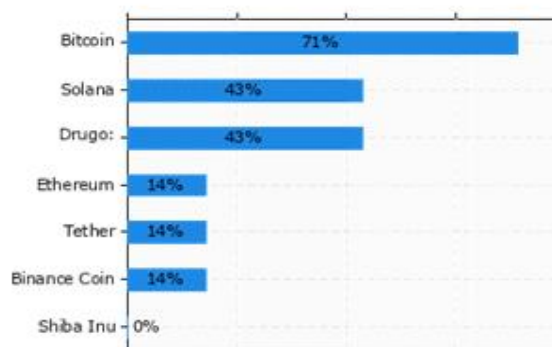

Graf 10: Odvrčanje od investiranja v kriptovalute

Trenutno ima v kriptovalutah denar le 7% dijakov.

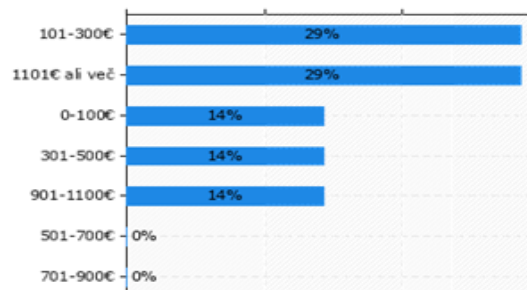
Naslednji grafi in analiza se nanašajo le na te dijake, ki imajo trenutno denar v kriptovalutah.

Večina (71%) dijakov ima trenutno denar v Bitcoinu. 43% dijakov ima denar v Solani in 14% v Ethereumu, Tetheru in Dogecoinu. V Shiba Inu nima trenutno denarja noben dijak. 43% dijakov pa je odgovorilo da ima denar tudi v drugih kriptovalutah. Med njimi so našli xrp, polkadot, filecoin in circle (usdc). Odgovori so prikazani v Grafu 11.

Graf 11: Kriptovalute v katerih imajo dijaki trenutno denar

Skoraj tretjina (29%) dijakov je v kriptovalute vložila 101-300€ ali pa 1101€ ali več. 14% dijakov je vložila 0-100€, 301-500€ ali 901-1100€. Nihče ni v kriptovalute vložil 500-900€ (Graf 12).

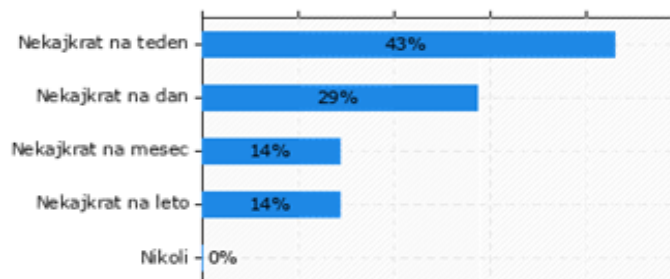
Graf 12: Količina vložnega denarja v kriptovalute

Malo več kot polovica (57%), se jih je odločila za investiranje v kriptovalute, ker verjamejo da je dobra naložba ali pa ker so se želeli preizkusiti v investiranju v kriptovalute. 29% dijakov je investiralo v kriptovalute zato, da bi jih uporabili kot plačilno sredstvo ali pa da bi zaslužili denar. 29% dijakov je odgovorilo, da se je za vlaganje v kriptovalute odločilo zaradi drugih razlogov, med njimi je bil odgovor da je investiral denar v bitcoin, ker je najbolj secure in liquid asset, ter zaradi tega ni primerljiv z drugimi kriptovalutami. Prav tako je napisal, da je bitcoin dobra dolgoročna naložba za npr. 4 ali več let. 14% dijakov, pa je investiralo denar v kriptovalute, ker so želeli ugotoviti kako delujejo kriptovalute (Graf 13).

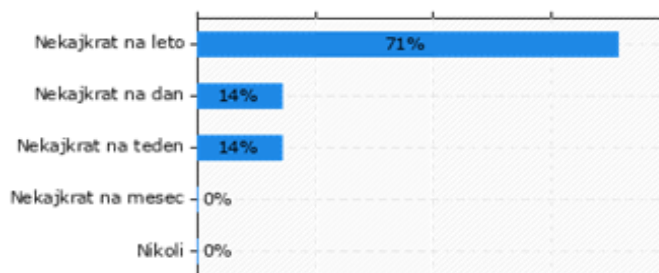
Graf 13: Razlog za investiranje v kriptovalute

Vsi dijaki, ki imajo trenutno kriptovalute, spremlja njihovo vrednost vsaj nekajkrat na leto. 43% dijakov spremlja vrednost svojih kriptovalut nekajkrat na teden, 29% nekajkrat na dan in 14% nekajkrat na mesec ali nekajkrat na leto (Graf 14).

Graf 14: Pogostost spremljanja vrednosti svojih kriptovalut

Večina (71%) dijakov, ki že ima kriptovalute z njimi trguje (kupi ali prodaja) nekajkrat na leto. 14% dijakov trguje s kriptovalutami nekajkrat na dan ali nekajkrat na teden (Graf 15).

Graf 15: Pogostost trgovanja s kriptovalutami

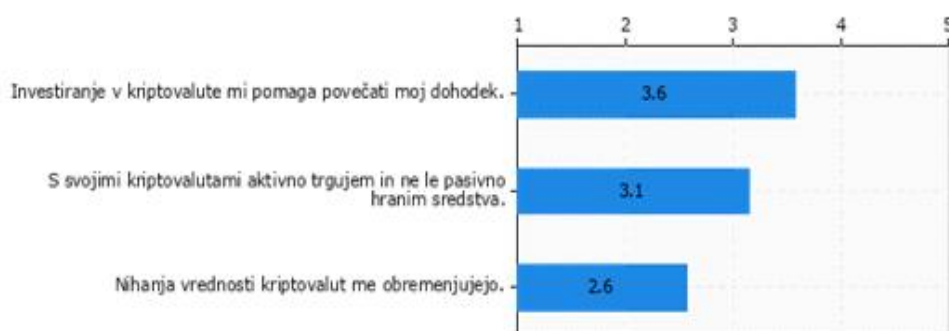
V nadaljevanju smo dijakom, ki imajo trenutno kriptovalute postavili 3 trditve s katerimi so na lestvici od 1 do 5 ovrednotili njihovo strinjanje s to trditvijo. Pri tej 5 stopenjski lestvici, je 1 pomenilo, da se s trditvijo sploh ne strinjajo in 5, da se s trditvijo popolnoma strinjajo.

Prva trditev se je glasila: Investiranje v kriptovalute mi pomaga povečati moj dohodek. S to trditvijo se je popolnoma strinjal (trditev je ovrednotil s 5) le en dijak, trije dijaki so se s to trditvijo strinjali (trditev so ovrednotili s 4), dva dijaka se s trditvijo nista niti strinjala niti nasprotovala (trditev sta ovrednotila s 3) in en učenec se s to trditvijo ni strinjal (trditev je ovrednotil z 2). Nihče od dijakov trditvi ni popolnoma nasprotoval. Povprečno ovrednotenje trditve je 3.6, standardni odklon pa je 0.98.

Druga trditev se je glasila: S svojimi kriptovalutami aktivno trgujem in ne le pasivno hranim sredstva. S to trditvijo sta se popolnoma strinjala dva dijaka, trije dijaki se s trditvijo niso niti strinjali niti ji nasprotovali, en dijak se s trditvijo ni strinjal in en dijak se s trditvijo sploh ni strinjal. Povprečno ovrednotenje trditve je 3.1, standardni odklon pa je 1.46.

Tretja trditev se je glasila: Nihanja vrednosti kriptovalut me obremenjujejo. S to trditvijo sta se strinjala dva dijaka, prav tako se dva dijaka s trditvijo nista niti strinjala niti ji nasprotovala, en dijak se s trditvijo ni strinjal in dva dijaka se s trditvijo sploh nista strinjala. Povprečno ovrednotenje trditve je 2.6, standardni odklon pa je 1.27.

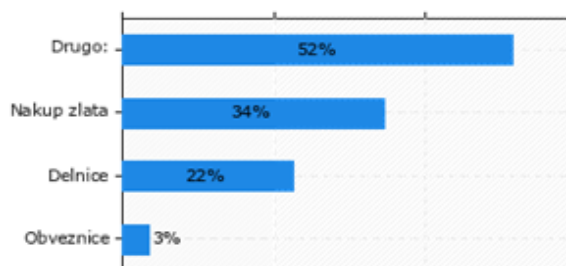
Povprečne vrednosti posameznih trditvev so prikazane v Grafu 16.

Graf 16: Vrednotenje podanih trditvev s petstopenjsko lestvico

2.4.7. Vlaganje v druge oblike

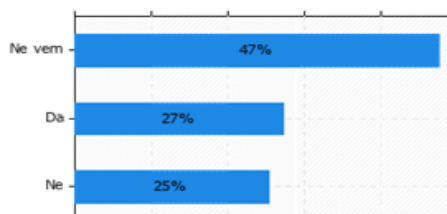
Dijake smo tudi vprašali, če so investirali v katere druge oblike, npr. v nakup zlata, delnice ali obveznice. Možnost smo dali tudi drugo če je kdo investiral v kaj drugega ali pa v nič od navedenega. 52% dijakov je tako odgovorilo z drugo, pri čimer jih je velika večina napisala, da ni investirala v nobeno drugo obliko, dva dijaka pa sta napisala, da sta investirala v sklade. 34% dijakov je že investiralo v nakup zlata, 22% v delnice in 3% v obveznice (Graf 17).

Graf 17: Vlaganje v druge oblike

2.4.8. Vlaganje v kriptovalute v prihodnosti

V prihodnosti namerava v kriptovalute investirati denar 27% dijakov, medtem ko jih 22% ne namerava. Preostalih 47% dijakov se pri tem odgovoru niso opredelili za ali ne, zato so odgovorili z ne vem (Graf 18).

Graf 18: Vlaganje v kriptovalute v prihodnosti

2.4.9. Odnos do kriptovalut

Na koncu smo dijake povprašali o njihovem odnosu do kriptovalut. Postavili smo jim 14 trditev, za katere smo jih prosili, da izrazijo strinjanje z njimi. Uporabili smo pet stopenjsko lestvico, pri kateri je 1 pomenilo, da se s trditvijo sploh ne strinjajo in 5, da se s trditvijo popolnoma strinjajo. Dodali smo še možnost 6, ki je predstavljala ne vem.

Strinjanje dijakov s trditvami, ki smo jih postavili je bilo relativno visoko, saj so bile vse trditve povprečno ocenjene z oceno višje kot 3 (s trditvijo se niti ne strinjam niti ji ne nasprotujem). V povprečju so se dijaki najbolj strinjali z zadnjima dvema trditvama, in sicer z trditvijo, da bi zakonska regulacija kriptovalut povečala njihovo zaupanje in stabilnost na trgu ter trditev, da bo Trumpova izvolitev pozitivno vplivala na kriptovalute. Najmanj, a še kar visoko so se dijaki strinjali z dvema trditvama, pri katerima je bila pri obeh povprečna vrednost ocene 3,10. Ti dve trditvi

sta bili, da so kriptovalute varnejše od tradicionalnega bančnega sistema in da je investiranje v kriptovalute enostavno. Kljub temu, da so strinjanja s trditvami dokaj visoka, pa so standardni odkloni tudi precej visoki, kar pomeni, da so mnenja dijakov različna.

Na temo varnosti kriptovalut smo podali dve trditvi, s katerima smo ugotovili, da se dijakom kriptovalute ne zdijo čisto varne in menijo, da bi se z zakonskimi regulacijami kriptovalute pridobile zaupanje in pa tudi stabilnost na trgu. Poleg tega se kljub temu, da je bila povprečna vrednost ocene strinjanja s trditvijo 3,2 kar nekaj dijakov ne strinja s tem, da je investiranje v kriptovalute varno. S tem smo ugotovili, da posledično dijake od vlaganja v kriptovalute med drugimi odvrača tudi varnost kriptovalut, čeprav so te bolj varne od tradicionalnega bančnega sistema, saj so varnejše pred ponarejanjem, zlorabami in inflacijo. Pri tem smo ugotovili tudi, da se povprečno več dijakov strinja s tem, da imajo kriptovalute več prednosti kot slabosti, kot tistih dijakov, ki se s tem ne strinjajo.

Prve tri trditve, ki smo jih postavili, so se nanašale na prihodnost kriptovalut. Pri tem smo ugotovili, da se veliko dijakov strinja s tem, da so kriptovalute prihodnost finančnega sistema in da bodo te v prihodnosti v vsakdanji rabi. Prav tako je bilo kar veliko strinjanje s trditvijo, da bodo kriptovalute v prihodnosti poleg denarja uradno plačilno sredstvo.

Rezultati (število odgovorov), povprečna vrednost in standardni odklon so prikazani v spodnji tabeli, Tabela 4.

Tabela 4: Trditve, ki ponazarjajo odnos dijakov do kriptovalut

TRDITEV	ŠT. ODGOVOROV OD 1 DO 5	ŠT. ODGOVOROV NE VEM	POVPREČNA VREDNOST	STANDARDNI ODKLON
Kriptovalute so prihodnost finančnega sistema.	81	18	3,80	1,44
Kriptovalute bodo v prihodnosti v vsakdanji rabi.	79	20	3,80	1,60
Kriptovalute bodo v prihodnosti poleg denarja uradno plačilno sredstvo.	85	14	3,50	1,66
Poznavanja področja kriptovalut je del finančne pismenosti posameznika.	84	15	3,80	1,48
Kriptovalute so varnejše od tradicionalnega bančnega sistema.	72	26	3,10	1,98
Menim, da imajo kriptovalute več prednosti kot slabosti v primerjavi s tradicionalnimi valutami.	72	27	3,70	1,72
Investiranje v kriptovalute se mi zdi enostavno.	81	17	3,10	1,80
V šoli bi se morali več pogovarjati o kriptovalutah.	88	12	3,80	1,58
Investiranje v kriptovalute je dober način za hiter zaslužek.	83	16	3,40	1,60
Mislím, da je investiranje v kriptovalute dobra ideja.	88	11	3,60	1,49
Kriptovalute so bolj varne za shranjevanje vrednosti kot tradicionalni denar.	76	23	3,40	1,87
Investiranje v kriptovalute se mi zdi varno.	84	15	3,20	1,62
Zakonska regulacija kriptovalut bi povečala njihovo zaupanje in stabilnost na trgu.	65	33	4,20	1,58
Trumpova izvolitev bo pozitivno vplivala na kriptovalute.	44	45	4,30	1,92

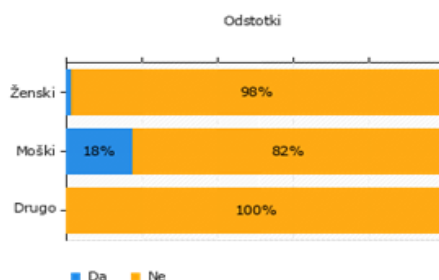
2.5. Razprava in rezultati

1. Hipoteza: Večina dijakov je že vsaj slišala za kriptovalute.

Anketa med dijaki je pokazala, da je večina dijakov (83%) že slišala za kriptovalute, zato lahko 1. hipotezo potrdimo.

2. Hipoteza: Več fantov kot punc ima kriptovalute.

Drugo hipotezo smo preverili z vprašanjem, ki smo ga zastavili na vprašalniku. Rezultati so nam pokazali, da ima trenutno v lasti kriptovalute 18% fantov. Pri puncah je bil delež tistih, ki ima v lasti kriptovalute veliko manjši, in sicer ima v lasti kriptovalute le 2% punc. S tem lahko 2. hipotezo potrdimo. Rezultati so prikazani v Grafu 19.

Graf 19: Lastništvo kriptovalut pri fantih in puncah

- 3. Hipoteza:** Večina dijakov se želi naučiti in izvedeti več o kriptovalutah. Tretjo hipotezo smo preverjali s pomočjo odgovorov na dve vprašanji, ki smo ju zastavili dijakom na vprašalniku. Prvo vprašanje je dijake spraševalo, če bi si želeli izvedeti več o kriptovalutah. Rezultati so nam pokazali, da bi 69% dijakov hotelo izvedeti več o kriptovalutah. Drugo vprašanje pa je dijake spraševalo po mnenju o tem, da bi se morali v gimnazijah več izobraževati o kriptovalutah. Polovico dijakom se zdi, da bi se na gimnazijah morali učiti več o kriptovalutah, 22% dijakov meni, da dodatna izobraževanja o kriptovalutah niso potrebna in 27% dijakov si o tej temi ni ustvarilo mnenja in so odgovorili z ne vem. S pomočjo odgovorov na ta dva vprašanja smo ugotovili, da se želi naučiti in izvedeti več o kriptovalutah le nekaj več kot polovica dijakov. Posledično lahko 3. hipotezo le delno potrdimo, saj se o kriptovalutah želi naučiti in izvedeti več le nekaj več kot polovica dijakov, ne pa večina. Rezultati odgovorov na vprašanja so prikazani v Tabeli 5.

Tabela 5: Izobraževanje o kriptovalutah

VPRAŠANJE	ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	ODSTOTEK
Ali bi si želel/-a naučiti/ izvedeti več o kriptovalutah?	Da	68	69%
	Ne	31	31%
Ali meniš, da bi v gimnaziji moral imeti več izobraževanja o kriptovalutah?	Da	50	51%
	Ne	22	22%
	Ne vem	26	27%

- 4. Hipoteza:** Večina dijakov, ki ima denar v kriptovalutah, ga ima v bitcoinu. Anketa med dijaki je pokazala, da je najpogostejša kriptovaluta, ki jo imajo v lasti dijaki, ki so investirali v njih, bitcoin. Bitcoin ima v lasti 71% dijakov, ki imajo trenutno denar v kriptovalutah. S tem lahko 4. hipotezo potrdimo.
- 5. Hipoteza:** Večina dijakov meni, da je tradicionalen bančni sistem varnejši od kriptovalut. To hipotezo smo preverjali s trditvijo, ki je trdila, da so kriptovalute varnejše od tradicionalnega bančnega sistema. Trditev so dijaki vrednotili s petstopenjsko lestvico, kjer je 1 pomenilo, da se s trditvijo sploh ne strinjajo, 5 pa da se s trditvijo popolnoma strinjajo. Dodali smo še šesto možnost, ki je predstavljala ne vem. Največ dijakov (27%) se s

to trditvijo sploh ni strinjalo (trditev so vrednotili z 1) ter 23% dijakov se s trditvijo zgolj ni strinjalo (trditev so vrednotili z 2). Po drugi strani se je s to trditvijo popolnoma strinjalo le 5% dijakov, 3% dijakov pa so se s trditvijo strinjali. Tretjina dijakov je pri tej trditvi odgovorilo z ne vem. Na podlagi odgovorov s petstopenjsko lestvico, lahko 5. hipotezo potrdimo, saj se veliko več dijakov s trditvijo ni strinjalo kot pa strinjalo. Rezultati vrednotenja trditve so prikazani v Tabeli 6.

Tabela 6: Varnost tradicionalnega bančnega sistema v primerjavi s kriptovalutami

TRDITEV	ODGOVORI					
	1	2	3	4	5	6
Kriptovalute so varnejše od tradicionalnega bančnega sistema.	27 27%	23 23%	15 15%	3 3%	5 5%	26 26%

6. Hipoteza: Večina dijakov se strinja s tem, da je poznavanje področja kriptovalut del finančne pismenosti posameznika.

Šesto hipotezo smo prav tako preverjali s trditvijo, ki je trdila, da je poznavanje področja kriptovalut del finančne pismenosti posameznika. Trditev so dijaki vrednotili s petstopenjsko lestvico, kjer je 1 pomenilo, da se s trditvijo sploh ne strinjajo, 5 pa da se s trditvijo popolnoma strinjajo. Dodali smo še šesto možnost, ki je predstavljala ne vem. S to trditvijo se je popolnoma strinjalo (trditev so ovrednotili s 5) 17% dijakov, 27% dijakov pa se je s trditvijo strinjalo (trditev so ovrednotili s 4). Po drugi strani pa je bil delež dijakov, ki se s trditvijo sploh ni strinjalo veliko manjši in sicer se z njo ni strinjalo (trditev so ovrednotili z 1) le 9% dijakov, 10% pa se s trditvijo ni strinjalo (trditev so ovrednotili z 2). 15% dijakov je na trditev odgovorilo z ne vem. Na podlagi odgovorov s petstopenjsko lestvico, lahko 6. hipotezo potrdimo, saj se veliko več dijakov s trditvijo strinja kot pa ne strinja. Rezultati vrednotenja trditve so prikazani v Tabeli 7.

Tabela 7: Kriptovalute kot del finančne pismenosti posameznika

TRDITEV	ODGOVORI					
	1	2	3	4	5	6
Poznavanje področja kriptovalut je del finančne pismenosti posameznika.	9 9%	10 10%	21 21%	27 27%	17 17%	15 15%

7. Hipoteza: Večina dijakov se strinja s tem, da so kriptovalute bolj varne za shranjevanje vrednosti kot pa tradicionalen denar.

Sedmo hipotezo smo preverjali s trditvijo, ki je trdila, da so kriptovalute varnejše za shranjevanje vrednosti kot tradicionalen denar. Trditev so dijaki vrednotili s petstopenjsko lestvico, kjer je 1 pomenilo, da se s trditvijo sploh ne strinjajo, 5 pa da se s trditvijo popolnoma strinjajo. Dodali smo še šesto možnost, ki je predstavljala ne vem. Največ dijakov (23%) je pri tej trditvi odgovorilo z ne vem. 21% se s trditvijo sploh ni strinjalo, 18% pa se s trditvijo ni strinjalo. Po drugi strani se je s trditvijo popolnoma strinjalo ali strinjalo zgolj 10% procentov dijakov. Rezultati

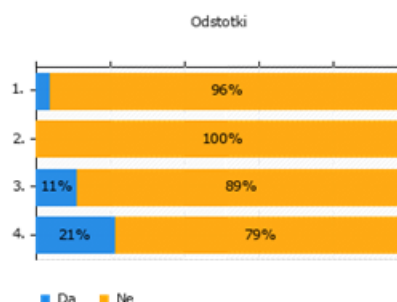
so tako pokazali, da pri upoštevanju odgovorov znotraj petstopenjske lestvice dijaki menijo, da kriptovalute niso bolj varne za shranjevanje vrednosti kot tradicionalen denar, kar je presenetljivo glede na to, da so kriptovalute varne pred inflacijo in s tem denar obdrži vrednost, ne pa ga izgublja. Posledično lahko 7. hipotezo ovržemo, saj več dijakov meni, da kriptovalute niso varnejše za shranjevanje vrednosti kot pa tradicionalen denar. Rezultati vrednotenja trditve so prikazani v Tabeli 8.

Tabela 8: Varnost za shranjevanje vrednosti denarja

TRDITEV	ODGOVORI					
	1	2	3	4	5	6
Kriptovalute so bolj varne za shranjevanje vrednosti kot tradicionalni denar.	21 21%	18 18%	17 17%	10 10%	10 10%	23 23%

8. Hipoteza: Večina dijakov, ki je že investirala v kriptovalute hodi v 4. letnik.

To hipotezo smo preverjali z vprašanjem, ki smo ga zastavili na vprašalniku. Rezultati so pokazali da je v kriptovalute že investiralo največ dijakov 4. letnika, medtem ko iz 2. letnika ni investiral noben dijak. Na podlagi teh rezultatov lahko 8. hipotezo potrdimo. Rezultati odgovorov so prikazani v Grafu 20.

Graf 20: Investiranje v kriptovalute po letnikih

9. Hipoteza: Med dijaki posameznih gimnazij obstajajo precejšnje razlike v poznavanju kriptovalut.

Deveto in s tem zadnjo hipotezo smo preverjali s t-testom med neodvisnimi vzorci, pri čemer smo imeli 5 različnih gimnazij in še možnost drugih srednjih šol. V poštrev smo vzeli Gimnazijo Vič, Gimnazijo Šiška, Gimnazijo Poljane, Gimnazijo Jožeta Plečnika, Aškerčevo gimnazijo in druge. Pri preverjanju te trditve smo upoštevali zgolj vprašanja iz vprašalnika, ki se nanašajo na poznavanje kriptovalut, in sicer so to vprašanja, ki so dijake spraševala, če vedo kaj so kriptovalute, za katere kriptovalute so že slišali ter za katere platforme za trgovanje s kriptovalutami so že slišali. Ker smo pri tej hipotezi preverjali na katero gimnazijo hodi največ tistih dijakov, ki vedo najmanj o kriptovalutah, smo za odgovore upoštevali zgolj nikalne

odgovore, in sicer pri prvem vprašanju ali vedo kaj so kriptovalute odgovor ne, pri vprašanju za katere kriptovalute so že slišali samo odgovor za nobeno od zgoraj naštetih in pri zadnjem vprašanju za katere trgovalne platforme so že slišali, zgolj odgovor za nobeno od zgoraj naštetih ali da ne pozna nobene platforme za trgovanje s kriptovalutami. Največ dijakov (44%), ki ne ve kaj so kriptovalute hodi na Gimnazijo Jožeta Plečnika. Za nobeno od navedenih kriptovalut ni še slišalo največ dijakov (67%) iz drugih šol, njim pa je z 33% sledila Gimnazija Jožeta Plečnika. Nobene platforme za trgovanje s kriptovalutami ne pozna največ dijakov (36%), ki obiskujejo Gimnazijo Jožeta Plečnika. Z rezultati odgovorov na ta tri vprašanja smo tako ugotovili, da vedo najmanj o kriptovalutah dijaki Gimnazije Jožeta Plečnika. Nasprotno pa smo ugotovili, da največ dijakov, ki vejo kaj so kriptovalute hodi na Gimnazijo Vič (35%), sledi pa ji Gimnazija Šiška, njej pa Gimnazija Poljane in druge srednje šole. Vsi dijaki, ki hodijo na Gimnazijo Poljane ali Aškerčevo gimnazijo in so izpolnili vprašalnik, vejo kaj so kriptovalute in so prepoznali vsaj eno od naštetih kriptovalut. Za razliko od Gimnazije Poljane, pa so dijaki iz Aškerčeve gimnazije prepoznali tudi vsaj eno platformo za trgovanje s kriptovalutami. S tem smo ugotovili, da vsi dijaki, ki hodijo na Aškerčevo gimnazijo in so izpolnili ta vprašalnik, vejo kaj so kriptovalute ter poznajo vsaj eno kriptovaluto in trgovalno platformo. 9. hipotezo lahko tako potrdimo, saj se med gimnazijami kaže različno poznavanje kriptovalut.

Tabela 9: Znanje o kriptovalutah po gimnazijah

VPRAŠANJE	ODGOVORI	ŠOLA					
		Gimnazija Vič	Gimnazija Šiška	Gimnazija Poljane	Gimnazija Jožeta Plečnika	Aškerčeva gimnazija	Drugo
Ali veš kaj so kriptovalute?	Ne	1 6%	3 18%	0 0%	8 47%	0 0%	5 29%
Za katere od spodaj navedenih kriptovalut si že slišal/-a?	Nobeno od zgoraj naštetih	0 0%	0 0%	0 0%	1 33%	0 0%	2 67%
Katere platforme za trgovanje s kriptovalutami poznate?	Nobeno od zgoraj naštetih/ Nobene ne poznam	4 29%	1 7%	1 7%	5 36%	0 0%	3 21%

Zaključek

Tekom raziskovalne naloge, smo preučevali poznavanje, zanimanje in odnos dijakov do kriptovalut. Raziskavo smo izvedli s pomočjo vprašalnika, ki smo ga poslali dijakom iz petih različnih gimnazij (Gimnazija Vič, Gimnazija Šiška, Gimnazija Poljane, Gimnazija Jožeta Plečnika in Aškerčeva gimnazija), dodali pa smo tudi možnost za dijake iz drugih srednjih šol. Na vprašalnik je odgovorilo 100 dijakov. Na podlagi izvedene ankete smo ugotovili, da je velika večina dijakov (83%) že slišala za kriptovalute, pri čemer je Bitcoin najbolj prepoznavna digitalna valuta. Kljub temu pa je dejansko vlaganje med mladimi še vedno omejeno, saj se za investicije v kriptovalute odloča le manjši delež anketirancev in sicer je v kriptovalute že investiralo zgolj 9% dijakov.

Eden izmed ključnih dejavnikov, ki vplivajo na nizko stopnjo vlaganja, je pomanjkanje znanja o kriptovalutah in trgovanju z njimi. Več kot polovica anketiranih dijakov meni, da bi moralo biti izobraževanje o kriptovalutah bolj prisotno v šolah, saj bi s tem pridobili potrebno finančno znanje za varno in premišljeno upravljanje naložb. Prav tako smo ugotovili, da se dijaki le redko ali sploh ne pogovarjajo o tej temi v šolskem okolju, kar dodatno potrjuje potrebo po večjem poudarku na finančni pismenosti. Pomemben vidik raziskave je bil tudi odnos dijakov do varnosti in regulacije kriptovalut. Večina anketiranih meni, da so kriptovalute tvegane zaradi možnosti prevar, nihanja cen in pomanjkanja regulacije. Kar 37 % jih je izrazilo skrb pred izgubo denarja, zaradi česar tradicionalni bančni sistem vidijo kot varnejšo alternativo. Kljub temu nekateri dijaki prepoznajo prednosti decentraliziranega finančnega sistema, predvsem v smislu zaščite pred inflacijo in enostavnosti mednarodnih transakcij.

Preučili smo tudi mnenje dijakov o prihodnosti kriptovalut. Večina jih meni, da bodo kriptovalute ostale prisotne in bodo v prihodnosti pridobile še večji pomen, zlasti v digitalnem gospodarstvu. Nekateri jih vidijo kot potencialno zamenjavo tradicionalnih valut, vendar večina meni, da bodo služile kot dodatek k obstoječim finančnim sistemom. Prav tako so izrazili mnenje, da bo regulacija ključna za širšo uporabo in stabilnost trga.

Dodatno smo ugotovili, da dijaki kriptovalute dojemajo kot zanimivo, a hkrati nepredvidljivo področje. Med glavnimi razlogi za ne investiranje so poleg pomanjkanja znanja tudi nestanovitnost trga in strah pred izgubo sredstev. Kljub temu nekateri dijaki aktivno spremljajo trg in izražajo željo po dodatnem izobraževanju, kar kaže na potencial za večjo vključenost mladih v prihodnosti.

Rezultati raziskave kažejo, da imajo mladi veliko zanimanja za kriptovalute, vendar pogosto nimajo dovolj znanja za informirane odločitve glede vlaganja. Večja finančna izobraženost in regulacija trga bi lahko prispevali k večji varnosti in zaupanju v kriptovalute med mladimi. Na podlagi ugotovitev menimo, da bi bilo smiselno v prihodnosti povečati dostopnost izobraževalnih vsebin o kriptovalutah, tako v formalnem izobraževalnem sistemu kot tudi prek drugih virov, ki mladim omogočajo pridobivanje praktičnega znanja o digitalnih financah. Prav tako bi bilo v prihodnje smiselno raziskovati še poznavanje kriptovalut v srednjih poklicnih in strokovnih šolah ter tudi fakultetah.

Seznam literature

- Aaron S.. (2024). Exploring the Future of Cryptocurrency: Innovations and Challenges Ahead. BitDegree. Dostopno na: <https://www.bitdegree.org/crypto/tutorials/the-future-of-cryptocurrency>
- Aaron S.. (2024). Exploring the History of Bitcoin: What Was Bitcoin's Highest Price?. BitDegree. Dostopno na: <https://www.bitdegree.org/crypto/tutorials/what-was-bitcoins-highest-price>
- Aaron S.. (2024). History of Cryptocurrency: Navigating Its Past, Present, and Future. BitDegree. Dostopno na: <https://www.bitdegree.org/crypto/tutorials/history-of-cryptocurrency>
- Aaron S.. (2024). History of Cryptocurrency: Navigating Its Past, Present, and Future. BitDegree. Dostopno na: <https://www.bitdegree.org/crypto/tutorials/history-of-cryptocurrency>
- Adam Hayes. (2024). Stablecoins: Definition, How They Work, and Types. Investopedia. Dostopno na: <https://www.investopedia.com/terms/s/stablecoin.asp>
- Alan Draper. (2024). Crypto Regulations Around The World – Key Things to Know. cryptonews. Dostopno na: <https://cryptonews.com/cryptocurrency/crypto-regulations/>
- Andrey Mastykin. (2023). Coinbase Fees Review - How Can I Reduce Trading Costs?. TRADERS UNION. Dostopno na: <https://tradersunion.com/brokers/crypto/view/coinbase/coinbase-fees/>
- Aneliya. (2024). Trading Platforms with Advanced Charting Tools. VICTORMATARA.com. Dostopno na: <https://victormatara.com/trading-platforms-with-advanced-charting-tools/>
- Ashwani Shoda. (2024). Najboljše trgovalne platforme za leto 2025: Vodnik za pametno vlaganje. doola. Dostopno na: <https://www.doola.com/sl/blog/the-best-trading-platforms-for-2024-guide-to-smart-investing/>
- B.Chad. (n. d.). Odkrijte najboljše vire za izobraževanje o kriptovalutah leta 2025. Bitcoin.com. Dostopno na: <https://www.bitcoin.com/sl/crypto-education/>
- Bishakha Koirala. (n. d.). 16 Advantages and Disadvantages of Cryptocurrency. hpc. Dostopno na: <https://honestproscons.com/advantages-and-disadvantages-of-cryptocurrency/>
- Bitcoin.com. (n. d.). Najboljše platforme za trgovanje s kriptovalutami z vzvodom za nakup in prodajo BTC in altcoinov. Dostopno na: <https://www.bitcoin.com/sl/exchanges/leverage-trading/>
- COIN360. (2024). From Regulations to Adoption: The Top Factors Impacting Crypto Prices. COIN2024. Dostopno na: <https://coin360.com/learn/top-factors-impacting-crypto-prices>
- Crypto 101. (2023). The history of cryptocurrency. Bitstamp Learn. Dostopno na: <https://www.bitstamp.net/learn/crypto-101/the-history-of-cryptocurrency/>
- Cryptopedia Staff. (2025). What Is Cryptocurrency? A Beginner's Guide. Cryptopedia. Dostopno na: <https://www.gemini.com/cryptopedia/what-is-cryptocurrency>
- CryptoWorld.si (n. d.). Kaj je tehnologija veriženja podatkovnih blokov ali 'blockchain?'. Dostopno na: <https://cryptoworld.si/kaj-je-tehnologija-verizenja-podatkovnih-blokov-ali-blockchain/>
- Eric Rosenberg. (2024). Meme Coins: What They Are, Examples, Pros and Cons. Investopedia. Dostopno na: <https://www.investopedia.com/meme-coin-6750312>
- eToro. (2023). Advanced investment tools now available on the platform; a major upgrade for our members. eToro. Dostopno na: <https://www.etero.com/news-and-analysis/trading/advanced-analysis-tools-available-on-platform/>
- Evan Jones. (2024). A Brief History of Cryptocurrency. Crypto Vantage. Dostopno na: <https://www.cryptovantage.com/guides/a-brief-history-of-cryptocurrency/>
- Evan Jones. (2024). A Brief History of Cryptocurrency. CryptoVantage. Dostopno na: <https://www.cryptovantage.com/guides/a-brief-history-of-cryptocurrency/>
- Finance Monthly. (2024). Major Disadvantages Of Cryptocurrencies. Dostopno na: <https://www.finance-monthly.com/2021/06/major-disadvantages-of-cryptocurrencies/>

FXEmpire. (n.d.). Real World Assets (RWA) Coins by Market Cap. Dostopno na: <https://www.fxempire.com/crypto/categories/real-world-assets-rwa>

Ian Shine. (2024). Cryptocurrency regulations are changing across the globe. Here's what you need to know. WORLD ECONOMIC FORUM. Dostopno na: <https://www.weforum.org/stories/2024/05/global-cryptocurrency-regulations-changing/>

investing.co.uk. (n. d.). Robinhood Review 2025. Dostopno na: <https://www.investing.co.uk/robinhood>

Issam Hallak. (2023). Markets in crypto-assets (MiCA) . Dostopno na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739221/EPRS_BRI\(2022\)739221_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739221/EPRS_BRI(2022)739221_EN.pdf)

Jeff Burton, Aaron S.. (2024). Top 10 Cryptocurrencies 2025: What's The Most Popular Cryptocurrency?. BitDegree. Dostopno na: <https://www.bitdegree.org/crypto/tutorials/top-10-cryptocurrencies>

Jeffrey Gogo. (2025). Trump's Strategic Bitcoin Reserve: Bold Promise or Uncertain Reality?. cryptonews. Dostopno na: <https://cryptonews.com/exclusives/trumps-strategic-bitcoin-reserve-bold-promise-or-uncertain-reality/>

Joker.si. (2021). Najboljše trgovalne platforme za kriptovalute. Joker. Dostopno na: <https://www.joker.si/trgovalne-platforme-za-kriptovalute/>

Jon Helgi Egilsson. (2024). What Trump's Election Really Means For Crypto. Forbes. Dostopno na: <https://www.forbes.com/sites/jonegilsson/2024/11/08/what-trumps-election-really-means-for-crypto/>

Keith Speights. (2021). The 5 Most Popular Cryptocurrencies on the Market Right Now. The Motley Fool. Dostopno na: <https://www.fool.com/investing/2021/11/21/the-5-most-popular-cryptocurrencies-on-the-market/?msocid=07eec31f38c26eee02e8d7b439df6ff8>

Kevin Groves. (2025). Gemini Review. HedgewithCrypto. Dostopno na: <https://www.hedgewithcrypto.com/gemini-review/>

Kriptoban: kriptovalute za telebane (2021). Kaj so kriptovalute? Dostopno na: <https://kriptoban.si/kaj-so-kriptovalute/>

Kriptoban: kriptovalute za telebane. (2021). Kaj je Blockchain?. Dostopno na: <https://kriptoban.si/kaj-je-blockchain/>

Kriptocoin.si. 2021. Vse kar morate vedeti o kriptovalutah – Osnove Kriptosveta. Kriptocoin.Si. Dostopno na: <https://kriptocoin.si/vse-kar-morate-vedeti-o-kriptovalutah-osnove-kriptosveta/>

Kriptomat, crypto but simple (n. d.). Kaj je kriptovaluta in kako deluje? Dostopno na: <https://kriptomat.io/sl/kriptovalute/kaj-je-kriptovaluta/>

Kriptomat, crypto but simple. (n. d.). Kaj je NFT?. Dostopno na: <https://kriptomat.io/sl/kriptovalute/kaj-je-nft/>

Kriptomat, crypto but simple. (n. d.). Kripto trgovanje za kratkoročne dobičke. Dostopno na: <https://kriptomat.io/sl/kriptovalute/kako-trgovati-s-kriptovalutami/>

Kriptomat, crypto but simple. (n. d.). Regulativna obzorja: Kako bo MiCA vplivala na kriptovalute?. Dostopno na: <https://kriptomat.io/sl/finance-investicije/regulativna-obzorja-kako-bo-mica-vplivala-na-kriptovalute/>

lyssa Hertig. (2024). What Is a Stablecoin?. CoinDesk. Dostopno na: <https://www.coindesk.com/learn/what-is-a-stablecoin>

Marcel Deer. (2025). What is TRUMP? Donald Trump's billion-dollar memecoin. COINTELEGRAPH. Dostopno na: <https://cointelegraph.com/explained/what-is-trump-donald-trumps-billion-dollar-memecoin>

Maxim Kayley. (2024). Je kriptovaluta valuta prihodnosti ali le trend, ki bo minil?. Bitperfect. Dostopno na: <https://bitperfect.pe/sl/je-kriptovaluta-valuta-prihodnosti-ali-le-trend-ki-bo-minil/>

Michael Adams. (2024). What Are Meme Coins? Are They Worth Investing In?. Forbes. Dostopno na: <https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/what-are-meme-coins-are-they-worth-investing-in/>

Mike Martin. (2024). Non-Fungible Tokens for Beginners: Ultimate NFT Guide. tastycrypto. Dostopno na: <https://www.tastycrypto.com/basics/nfts/>

Myhajlo Todurov. (2023). Uredba o kriptovalutah v EU: Razvrstitev kripto sredstev po MiCA. Kriptovalute.si. Dostopno na: <https://kriptovalute.si/uredba-o-kriptovalutah-v-eu-razvrstitev-kripto-sredstev-po-mica/>

Nikita Tambe. (2024). Advantages and Disadvantages of Cryptocurrency in 2025. Forbes. Dostopno na: <https://www.forbes.com/advisor/in/investing/cryptocurrency/advantages-of-cryptocurrency/>

Olivia Evans. (2024). MiCA Regulation: A New Era for Crypto Assets Starts January 1, 2025. Altcoin Investor. Dostopno na: <https://altcoininvestor.com/mica-regulation-crypto-assets/>

Počkar, M., Andolšek, S., Popit, T. in Barle Lakota, A. (2012). Uvod v sociologijo,

Rae Hartley Beck. (2025). Top 10 Cryptocurrencies Of February 4, 2025. Forbes. Dostopno na: <https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/top-10-cryptocurrencies/>

Rahul Nambiapurath. (2025). Najboljše aplikacije za kriptovalute 2025. CryptoGuide. Dostopno na: <https://cryptoguide.si/najboljse-aplikacije-za-kriptovalute/>

Rok Pirnat Zivec. (n. d.). Največje kripto valute in kripto projekti. equito. Dostopno na: <https://equito.si/blog/najvecje-kripto-valute-in-kripto-projekti/#1-bitcoin-btc>

Rok Žontar. (2021). Kaj je blockchain tehnologija in kako deluje?. SVET KAPITALA. Dostopno na: <https://svetkapitala.delo.si/ikonomija/kaj-je-blockchain-tehnologija-ki-poganja-kripto-svet/>

S.NOVICE. (2021). Kriptovalute – brezplačni vodič za začetnike. Kako kupiti kriptovalute?. Dostopno na: <https://siol.net/novice/posel-danes/kriptovalute-brezplacni-vodic-za-zacetnike-kako-kupiti-kriptovalute-545486>

Sandy Carter. (2025). \$TRUMP: What You Need To Know About Meme Coins And The Trump Token. Forbes. Dostopno na: <https://www.forbes.com/sites/digital-assets/2025/01/20/trump-what-you-need-to-know-about-meme-coins-and-the-trump-token/>

Seana Smith and Madison Mills. (2025). Trump's tariffs & crypto impact: Catalysts. Yahoo!finance. Dostopno na: https://finance.yahoo.com/video/trumps-tariffs-crypto-impact-catalysts-201844271.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuYmluZy5jb20v&guce_referrer_sig=AQAAAEsCE9v7DmJtSgea15qiilHuXK9gYq_6qewVhf0UUUuAbO0WEpLfaiPkPrYGR2I9IQTMdW5FkGDZi7ybKGDDeJLYkAWcfT6B3cxw7qWbh4dKfft3JS7OmUXYM5O6d8T1dC2b2_I-FwatYuU0VPiEMXBzwztLSuqHF09Kahhgx6oV

Slovenske novice. (2022). Kaj je decentraliziran finančni sistem (DeFi) - Matjaž Škorjanc. Dostopno na: https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/kaj-je-decentralizirani-financni-sistem-defi/#google_vignette

The Investopedia Team. (2024). Cryptocurrency Explained With Pros and Cons for Investment. Investopedia. Dostopno na: <https://www.investopedia.com/terms/c/cryptocurrency.asp>

Tomaž Lobnik Ornik. (n. d.). Prihodnost kriptovalut: Napovedi in Priložnosti. Iteca.solutions. Dostopno na: <https://iteca.solutions/prihodnost-kriptovalut-napovedi-in-priloznosti/>

TopBrokers Staff. (2017). The Basics of Cryptocurrency: Disadvantages of Cryptocurrency. TopBrokers Trade. Dostopno na: <https://topbrokers.trade/guide/basics-cryptocurrency/cryptocurrency-disadvantages/>

učbenik za sociologijo v gimnazijskem izobraževanju. DZS.

Victor Olanrewaju. (2024). What Will 2025 Hold for the Crypto Market? Expert Insights and Analysis. Beincrypto. Dostopno na: <https://beincrypto.com/crypto-market-in-2025-expert-insights-analysis/>

Winifred Amase. (2023). Countries Where Cryptocurrency Is Legal vs Illegal. CoinGecko. Dostopno na: <https://www.coingecko.com/research/publications/crypto-legal-countries>

Seznam virov

<https://mail.google.com/mail/u/0/?ogbl#label/C5%A0OLA%2F3.+letnik%2FRaziskovalna+naloga/KtbLxgVShSgSmPFSNBvGnKcgbGhBKSPVq?projector=1&messagePartId=0.1>

<https://coinmarketcap.com/>

<https://www.coingecko.com/>

Fakulteta za komercialne in poslovne vede, Prva slovenska fakulteta, ki je v svoje študijske programe vključila predmet Blockchain tehnologija in kriptovalute. Dostopno

na: <https://www.fkpv.si/prva-slovenska-fakulteta-ki-je-v-svoje-studijske-programe-vkljucila-predmet-blockchain-tehnologija-in-kriptovalute/>

Fakulteta za računalništvo in informatiko (2023). Kriptografija in računalniška varnost. Dostopno na: <https://fri.uni-lj.si/sl/predmet/63528>

Priloge

Priloga 1: Anketa

Kriptovalute med maldimi

Vprašalnik

Kratko ime ankete:	Kriptovalute med maldimi
Število vprašanj:	26
Število spremenljivk:	78
Status:	Aktivna od: 04.02.2025 Aktivna do: 04.05.2025
Avtor:	Ajda Gradišar, 02.02.2025
Spreminjal:	Ajda Gradišar, 06.02.2025

Živjo, sem Ajda Gradišar in sem dijakinja Gimnazije Vič. Pišem raziskovalno nalogo na temo odnosa mladih do kriptovalut. V ta namen sem pripravila kratek vprašalnik za katerega te prosim, da ga izpolniš. Odgovori bodo uporabljeni izključno za pripravo raziskovalne naloge in so anonimni. Anketa ti bo vzela 5min časa.

Hvala ti!

Q1 - Spol

- Ženski
- Moški
- Drugo

Q2 - Kateri letnik obiskuješ?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Q3 - katero gimnazijo obiskuješ?

- Gimnazija Vič
- Gimnazija Šiška
- Gimnazija Poljane
- Gimnazija Jožeta Plečnika
- Aškerčeva gimnazija
- Drugo

Q4 - Ali veš kaj so kriptovalute?

- Da
- Ne

Q5 - Za katere od spodaj navedenih kriptovalut si že slišal/-a?

Možnih je več odgovorov

- Bitcoin
- Ethereum
- Tether
- Solana
- Binance Coin
- Dogecoin
- Shiba Inu
- Nobeno od zgoraj naštetih

Q6 - Katere platforme za trgovanje s kriptovalutami poznaš?

Možnih je več odgovorov

- Binance
- Coinbase
- Gemini
- Kraken
- Robinhood
- eToro
-

Q7 - Kje/ od koga si prvič slišal/-a za kriptovalute?

- Prijatelji
- Starši oz. skrbniki
- Mediji
- Socialna omrežja
- Šola

Q8 - Ali starši oz. skrbniki investirajo v kriptovalute?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q9 - Kako pogosto se v šoli pri pouku pogovarjate o kriptovalutah?

- Zelo pogosto
- Pogosto
- Niti pogosto niti redko
- Redko
- Nikoli

Q10 - Ali bi si želel/-a naučiti/ izvedeti več o kriptovalutah?

- Da
- Ne

Q11 - Ali meniš, da bi v gimnaziji morali imeti več izobraževanja o kriptovalutah?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q12 - Kako pogosto se o kriptovalutah pogovarjaš s prijatelji?

- Zelo pogosto
- Pogosto
- Niti pogosto niti redko
- Redko
- Nikoli

Q13 - Kako pogosto se o kriptovalutah pogovarjaš s starši?

- Zelo pogosto
- Pogosto
- Niti pogosto niti redko
- Redko
- Nikoli

Q14 - Kako pogosto spremljaš vrednost kriptovalut?

- Nekajkrat na dan
- Nekajkrat na teden
- Nekajkrat na mesec
- Nekajkrat na leto
- Nikoli

Q15 - Ali si kdaj investiral/-a v kriptovalute?

- Da
- Ne

IF (1) Q15 = [2] (Ne)

Q16 - Kaj te odvrča od vlaganja v kriptovalute?

Možnih je več odgovorov

- Nezanesljivost in nihanje cen
- Pomanjkanje znanja o trgovanju
- Strah pred prevarami in izgubo denarja
- Nimam interesa za investiranje
- Nimam denarja za investiranje
- Drugo:

Q17 - Ali imaš trenutno kaj denarja v kriptovalutah?

- Da
- Ne

IF (2) Q17 = [1] (Da)

Q18 - V katerih kriptovalutah imaš denar?

Možnih je več odgovorov

- Bitcoin
- Ethereum
- Tether
- Solana
- Binance Coin
- Shiba Inu
- Drugo:

IF (2) Q17 = [1] (Da)

Q19 - Približno koliko denarja si investiral/-a?

- 0-100€
- 101-300€
- 301-500€
- 501-700€
- 701-900€
- 901-1100€
- 1101€ ali več

IF (2) Q17 = [1] (Da)

Q20 - Zakaj si se odločil/-a, da investiraš v kriptovalute?

Možnih je več odgovorov

- Ker verjamem da je dobra naložba
- Da jih uporabim kot plačilno sredstvo
- Ker želim ugotoviti kako delujejo kriptovalute
- Ker sem se želel/-a preizkusiti v investiranju v kriptovalute
- Da bi zaslužil/-a denar
- Drugo:

IF (2) Q17 = [1] (Da)

Q21 - Kako pogosto spremljaš vrednost svojih kriptovalut?

- Nekajkrat na dan
- Nekajkrat na teden
- Nekajkrat na mesec
- Nekajkrat na leto
- Nikoli

IF (2) Q17 = [1] (Da)

Q22 - Kako pogosto trguješ (prodajaš, kupuješ) s kriptovalutami?

- Nekajkrat na dan
- Nekajkrat na teden
- Nekajkrat na mesec
- Nekajkrat na leto
- Nikoli

IF (2) Q17 = [1] (Da)

Q23 - V nadaljevanju je podanih nekaj trditev o kriptovalutah in te prosim, da izraziš svoje strinjanje z njimi (1- sploh se ne strinjam; 5- popolnoma se strinjam).

	1	2	3	4	5
Investiranje v kriptovalute mi pomaga povečati moj dohodek.	☐	☐	☐	☐	☐
S svojimi kriptovalutami aktivno trgujem in ne le pasivno hranim sredstva.	☐	☐	☐	☐	☐
Nihanja vrednosti kriptovalut me obremenjujejo.	☐	☐	☐	☐	☐

Q24 - Ali si že investiral/-a v katero od naslednjih oblik?

Možnih je več odgovorov

- Delnice
- Nakup zlata
- Obveznice
- Drugo:

Q25 - Ali nameravaš v prihodnje investirati denar v kriptovalute?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q26 - V nadaljevanju je podanih nekaj trditev o kriptovalutah in te prosim, da izraziš svoje strinjanje z njimi (1 - sploh se ne strinjam; 5 - popolnoma se strinjam; 6 - ne vem).

	1	2	3	4	5	6
Kriptovalute so prihodnost finančnega sistema.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kriptovalute bodo v prihodnosti v vsakdanji rabi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kriptovalute bodo v prihodnosti poleg denarja uradno plačilno sredstvo.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Poznavanja področja kriptovalut je del finančne pismenosti posameznika.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kriptovalute so varnejše od tradicionalnega bančnega sistema.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Menim, da imajo kriptovalute več prednosti kot slabosti v primerjavi s tradicionalnimi valutami.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Investiranje v kriptovalute se mi zdi enostavno.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
V šoli bi se morali več pogovarjati o kriptovalutah.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Investiranje v kriptovalute je dober način za hiter zaslužek.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mislím, da je investiranje v kriptovalute dobra ideja.	☐	☐	☐	☐	☐	☐